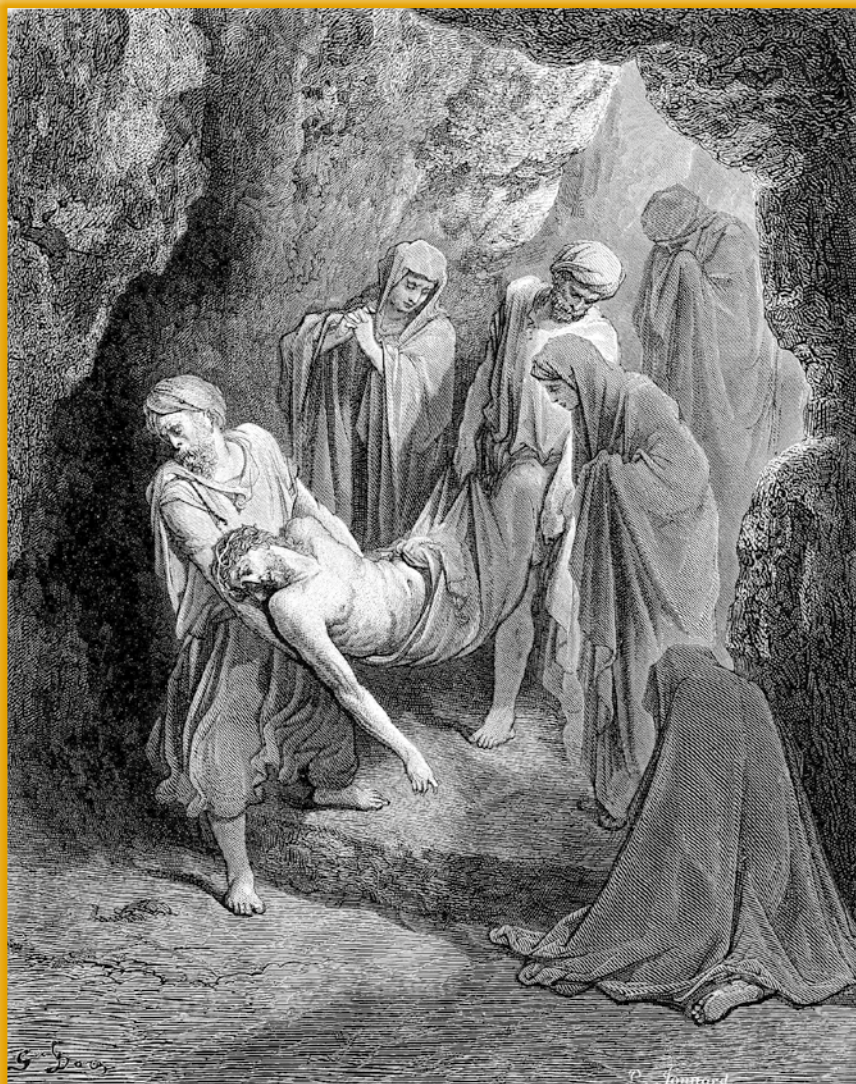
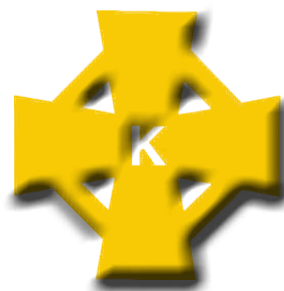


LEKMAN i KYRKAN

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund

1
2020



Femte söndagen i fastan Försonaren

Johannes 3:11-21

Ansvarig utgivare

Anders Nordberg
Nygårdsvägen 32
554 74 Jönköping
cagnordberg@hotmail.com

Redaktionskommitté

Beryll Grandell
Karlfeldtsgratan 8, 632 27 Eskilstuna
016-51 60 73
beryll@telia.com

Medlemskap

Juhani Ahonen
Rådhusgatan 81, 831 45 Östersund
063-12 30 30, 070-557 82 41
juhani.ahonen@gmail.com

Lennart Sjöstedt
Parkgatan 5, 598 71 Södra Vi
0492-20001, 073-082 00 01
lennart.sjostedt@svenskakyrkan.se

Förbundsbutik

Gert Råvik, Planteringsvägen 102c,
252 31 Helsingborg.
0730-355689
gertravik2@gmail.com

Berit Olsson, Rausvägen 57,
255 92 Helsingborg
042-293933

Förbundets plusgiro

Medlemsavgifter o gåvor
Pg 50 27 87 - 5

**Medlems- och lokalavdelnings-
registrering – Prenumeration**

Allan Forsberg
Kimröksgatan 5
296 35 Åhus
044-240527
lekmanna@hotmail.com

Tryck: LH Tryck, Box 224,
523 25 Ulricehamn

Hemsidan

www.lekmanikyrkan.se

Presstopp

Nr 2-20 senast den 15 maj 2020

UPPHOVSRÄTTSSKYDD

Allt material, texter och bilder, som
publiceras i "Lekman i Kyrkan"
och på www.lekmanikyrkan.se är
upphovsrättsskyddat.

Användning får ske endast
med Svenska Kyrkans
Lekmannaförbunds tillåtelse.

Redaktionen

Försonaren

Jesus för världen givit sitt liv:
öppnade ögon, Herre, mig giv.
Mig att förlossa offrar han sig,
då han på korset dör ock för mig.

O vilken kärlek, underbar, sann!
Aldrig har någon älskat som han.
Frälst genom honom, lycklig och fri,
vill jag hans egen evigt nu bli.

Tag mig då, Herre, upp till ditt barn,
lös mig från alla frestarens garn.
Lär mig att leva, leva för dig,
glad i din kärlek, offrande mig.

(Sv Ps 45 - Text: L. Sandell 1889
Musik: F. A. Ekström 1860)



Den bibliska väven!

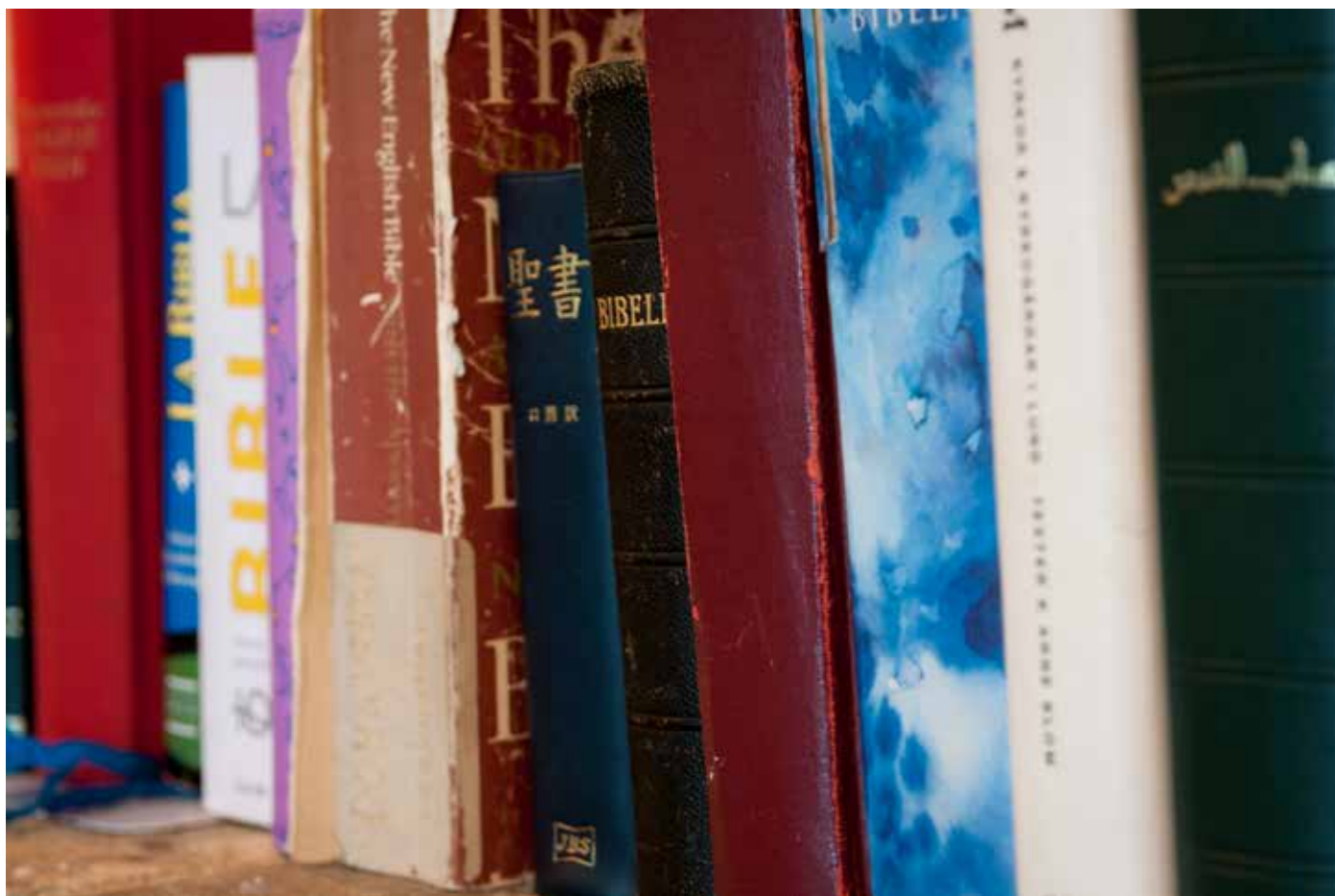


Foto: Gustaf Helming/Ikon

När jag läser min Bibel, så ser och fascineras jag, hur denna stora bok är som en enda stor och mönstrad vävnad, en väv med ett mönster som passar i varandra, såsom vore det ett pussel, med hur många bitar som helst. Bibeln innehåller ju faktiskt 66 böcker (39 + 27) bortsett från Apokryferna. Hur många författare? Vet ej. Därom tvistar de lärda. Men ett är jag övertygad om, det är en enda som har hållit i samtliga författares pennor! Därför denna fantastiska mönstervävnad. När vi läser de detaljerade evangelietexterna, så läser vi

på ställe efter ställe: Så som den och den profeten förutsagt eller: För att skriften skulle uppfyllas. Och dessa profetiska förutsägelser har ofta skett flera hundra år tidigare! Vi har dessutom hänvisningar efter många, ja kanske efter de flesta av alla bibelverser, till andra sammanhang av liknande art. De kan finnas från första sidan till den sista sidan i vår fantastiska Bibel.

*Bertil Hansson
Stiftsförbundsordförande Västerås stift*



TACK!

Lekmannaförbundets Riksårsmöte 2020 på Åh stifts- och konferensgård den 11-13 juni

”Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor, jag skall skänka er vila”

Temat för årets riksmöte är hämtat från Matteus 11:28 och passar väl ihop med mitt eget valspråk som biskop ”Vår Gud bär sår”. Det är min förhoppning att ert möte kommer ge tillfälle till återhämtning, men också fördjupning och god gemenskap. Allt i linje med Lekmannaförbundets målsättning!

Det är en stor glädje för mig att få välkomna er till Göteborgs stift i försommartid. Ni kommer att mötas i det Bohuslänska kustbandet, närmare bestämt på Åh stifts- och konferensgård med dess hjärta – Åh kyrka.

Stiftsgården Åh tillkom ursprungligen för att ungdomar i stiftet skulle få samlas till kurser och läger med kristen förankring. Från allra första början var det ideella arbetsinsatser och gåvor som bar verksamheten. Det var också människors engagemang och insamlade pengar som möjliggjorde bygget av Åh kyrka. Idag lyser den övre delen av kyrktornet vitt, som ett sjömärke längs kusten.

På Åh möts människor från olika sammanhang. Här samlas unga och gamla, stiftsbor och långväga gäster till ungdomsläger, utbildningar, retreatar, kurser och mycket mer. Ja, Åh är en mötesplats för andlig gemenskap, inspirerande, utvecklande samtal och vila. Här finns också bra möjlighet till både promenader i den vackra naturen och goda samtal vid måltidsgemenskapen.

Göteborgs stift sträcker sig från Strömstad i norr till Laholm i söder, från Vinga



Foto: Kristin Lidell

i väster till Dalstorp i Öster. När jag besöker församlingar i stiftet gläds jag över det kyrkoliv jag får ta del av och alla människor jag möter. Vid visitationer och mottagande av nya kyrkoherdar sluter människor upp i sina församlingar. Det finns mycket att glädjas åt, inte minst alla ideella krafter och engagerade församlingsbor.

Göteborgs stift har 177 församlingar, indelade i 69 enheter. I Halland finns kuststäder och landsbygd, i Bohuslän stora öar och skärgård och i Västergötland storstad och skogsbygd. I Torestorps pastorat i Västergötland ligger Älekulla

församling med 84 procent kyrkotillhörighet, näst högst i Svenska kyrkan. I Nylöse pastorat i Östra Göteborg ligger Bergsjöns församling med 12 procent kyrkotillhörighet, landets lägsta. Även om kyrkotillhörigheten inte säger så mycket om kyrkolivet i församlingen visar det att Göteborgs stift är ett stift med stor spännvidd och rik teologisk mångfald.

Med dessa ord hälsar jag dig välkommen till inspirerande dagar i Göteborgs stift. Jag hoppas vi ses på Åh, jag kommer att vara där!

Biskop Susanne Rappmann

GUD BLEV MÄNNISKA – en läsning av Johannesevangeliet

Lekmannaförbundet har beslutat påbörja ett projekt bl.a. i syfte att stimulera till bibelläsning, bibelkunskap och fördjupning i kristet liv. Detta syfte kan förverkligas på många sätt, inte minst med hjälp av en ny samtals- och studiebok särskilt utformad och anpassad till Lekmannaförbundets verksamhetsidé. I detta syfte vill Lekmannaförbundet uppmuntra stiftsförbund, kårer och enskilda medlemmar att köpa in och studera Carl-Axel Axelssons nyskrivna bok; "GUD BLEV MÄNNISKA – en läsning av Johannesevangeliet."

Boken är förutom en återgivning av faktisk bibeltext, en guide med kommentarer till läsningen av evangeliet samt därtill med personliga instick, frågeställningar och tankar kring svar och synpunkter utformade av Carl-Axel. I slutet av boken finns



ett avsnitt med råd till ledning för studier i grupp. Detta medför att boken är väl lämpad för att knytas till nya studiecirkel inom Lekmannaförbundet.

Försäljningspriset är inte fastställt men boken kommer att ha ett lågt pris (60-70 kr) för Lekmannaförbundets medlemmar. Boken kan köpas med flera böcker i paket eller som lösexemplar "över disk" från Förbundsbutiken. Priset för köp från Förbundsbutiken

kommer att vara ungefär halva priset jämfört med bokhandlarnas. Boken planeras att komma ut i slutet av april och kan börja säljas i Förbundsbutiken från mitten av maj. Boken passar bra in i temat för Riksårsmötet och kommer också att säljas på Åh stifts- och konferensgård.

Anders Nordberg



Den här boken är just vad dess underrubrik säger: *en läsning av Johannesevangeliet.*

Boken guidar dig i din läsning – avsnitt för avsnitt. Hela Johannesevangeliet finns tryckt i boken. Du "parallellläser" bibeltexten och bokens kommentar.

Kommentaren går djup ner i texten; den väjer inte för svårigheter. Men den har en mjuk, resonerande ton, som gör den lättläst.

Då och då bryts den fortlöpande kommentaren av "inskott", som behandlar mer principiella ämnen av betydelse för textförståelsen.

Även för den som tidigare känner sig bekant med stora delar av Johannesevangeliet har "Gud blev människa" mycket att ge. Evangeliet är ju en sammanhållen skrift, med ett helhetsbudskap. Det är den helheten som boken inriktas mot.

För den som kanske vill beteckna sig som rätt dåligt beläst i Bibeln kan "Gud blev människa" rekommenderas som en nyckel till kunskap om vad det kristna evangeliet är.

Välkommen till angenäm och lärorik läsning !

VOCATUS

ISBN 978-91-86728-16-8

Omdöme

Lars Göran Lönnermark – biskop emeritus, Skara:

"Carl-Axel Axelssons livslånga engagemang inom Svenska kyrkans lekmanarörelse och hans mångåriga studium av Johannesevangeliet har i boken "Gud blev människa – en läsning av Johannesevangeliet" blivit till ett angeläget studiematerial, såväl för den enskilde läsaren som för samtalsgruppen.

Axelsson blir en personlig följeslagare till läsaren, som får del av djup teologisk kunskap, stimulerande och öppen reflektion, allt på ett lättillgängligt sätt. Jag är tacksam för denna i hög grad läsvärda bok om det fjärde evangeliet!"



Nätverket VÄGEN

**Jesus är och förblir vägen, sanningen och livet.
För hela mänskligheten, för svenska folket
och för Svenska kyrkan.**

Välkommen till nätverket VÄGEN!
www.vägen.nu

Kontakt: info@vagen.me
Gåvor till nätverket Vägen kan inbetalas till
plusgiro 931435-2
eller
SWISH-nummer: 123 404 15 05

Nätverket Vägen, är ett nätverk baserat på Bibeln som Guds Ord, med fokus på Svenska Kyrkan, men där alla bibeltroende kristna som stöder Vägens inriktning är välkomna.

Ledningsgrupp: Anders Åström (ordf),
Elisabet Sandlund (vice ordf), Anahita Parsan,
Carl Grinde, Lars Sahlin och Nils Lidskog.

Välkommen till nätverket VÄGEN!

- Vi stöder varandra var vi än finns i landet men också regionalt och lokalt
- Vi ber för Svenska kyrkans framtid så att den ska kunna bidra till att Guds rike utbredd i vårt land
- Vi arbetar för mission och evangelisation i Sverige. Med evangeliet om Jesus Kristus som grund och den helige Andes hjälp kan en ny folkväckelse bli resultatet i en tid när längtan efter Gud är lika utbredd som okunnigheten om vad kristen tro är.
- Nätverket Vägen blir vad dess medlemmar gör det till.
Du är välkommen att vara med och bidra med idéer och initiativ.

Vill du veta mer?

Information om hur du blir medlem och vad det innebär finns på

www.vägen.nu

Som medlem får du möjlighet att kontakta medlemmar i ditt närområde, inbjudan till lokala och nationella Vägendagar, månadsbrev från Carl-Erik Sahlberg, m fl, du får vara med i vår måndagsbön på distans och be för aktuella böneämnen (undantag sommaruppehåll m.m.) m.m.

Det är kostnadsfritt att vara medlem i Vägen.



Springa för livet

Bildföredrag av röntgenläkaren, löparen och ACT ambasadören Håkan Jonsson. Genom att springa marathon runt om på jorden och hålla inspirerande föredrag har han under flera år drivit en framgångsrik insamling till ACT Svenska kyrkans kampanj för att motverka barnadödlighet "Låt fler få fylla fem" och stöd till unga föräldrar i projektet "mentormammor".



act
Svenska kyrkan

Svenska kyrkan



Svenska Kyrkans Lekmannaförbunds Riksårsmöte 2020

(Rikskonvent 2020)

Lekmannaförbundets Riksårsmöte (Rikskonvent) 2020 genomförs på Åh stifts- och konferensgård, som för många är ett kärt andligt centrum knutet till avgörande och minnesrika ställningstaganden till kristen tro och kristet liv.

Vi påminns om åtskilliga ungdomsläger, om konfirmationsundervisning och konfirmation, om retreat, vigsel, dop och inte minst om andlig inspiration. Här finns tillgång till lokaler för olika ändamål, till kyrka och andaktsrum för gudstjänstfirande, till lokaler för föredrag, samkväm, bespisning och till rum för logi.

Riksårsmötet 2020 avslutas den 13 juni med en förböns- och sändningsmessa i stiftsgårdens kyrka (kapell) under medverkan av lekmän från hela landet. Temat för Lekmannaförbundets verksamhet har under de senaste två åren varit och manifesteras nu under Riksårsmötet genom bibelordet *"Kom till mig, alla ni som arbetar och är tyngda av bördor, jag skall skänka er vila."* (Matteus 11:28). Det är en inbjudan att komma till Jesus. Det kan vara en inbjudan till såväl alla som till den inre kretsen. De som *"arbetar och är betungade"* är de människor som sälligprisningarna i bergspredikan gäller. Det är de andligen betungade som känner sin oförmåga att fullgöra lagens bud. De är i regel också betungade med hårt arbete och tillhör det s.k. småfolket. Det är fattiga daglönare, bönder, fiskare och



hantverkare. Dem bjöd Jesus in till sig, till det rike där allt är förlåtet. De skulle lära av Honom som var och är saktmodig och ödmjuk. Temat minner oss om att vi alla har uppgifter, arbetsuppgifter i Kristus att utföra. Vi ber Honom om hjälp till engagemang, till ansvar och till delaktighet i detta arbete. Vi tackar Honom för löftet om att vi trots alla våra brister och bördor får vila i Honom. Vi ber om att Herren ska öppna våra ögon för andras bördor och öppna våra hjärtan för en smärta som inte kan nämnas för dem som inte orkar möta mörkret i ensamhet. Jesus uppmanar också sina följeslagare, ja oss lärjungar, att ta på oss hans ok, en utmaning för det kristna lärjungaskapet och dess vittnesmål. *'Om någon vill gå*

i mina spår måste han förneka sig själv och varje dag ta sitt kors och följa mig.' (Lukas 9:23) Vi ber om Guds hjälp när korset i våra liv blir alltför tungt. Må vi i vår tur också hjälpa andra att bära sina kors.

Temat som når sin kulmen och slutliga fixering vid Riksårsmötet nu i sommar är som sagt en inbjudan (Matteus 11:28) att komma till Jesus, en inbjudan som kan riktas till såväl de stora skarorna i omvärlden som till den inre kretsen (lärjungagruppen). Det gäller oss alla som i oss själva är oförmögna att fullgöra lagens bud och är oförmögna att fullgöra Guds vilja. Här kan vi finna ro för våra själar, här är allt förlåtet. Här blir oket ett

gott ok. Självfallet går man också här in under lydandens ok, men inte som ett villkor för att vara med utan som ett tack för att man får följa honom. Lagens ok är tungt och kantigt. Det sliter var och en med för att förtjäna sin Herres gunst, utan att någonsin ha gjort tillräckligt. Här är emellertid allt redan förlåtet. Vi är bjudna till fest och får gå in i Hans glädje.

Jesus Kristus är och ska förbli i fokus och får gärna ges en större plats i våra liv, också i Lekmannaförbundets centrala uppdrag, att ständigt tjäna Kristus och därmed vår Svenska kyrka.

Ett Riksårsmötes (Rikskonvents) syfte är rent allmänt att vara ett forum för samtal och beslut om förbundets vision, mål, verksamhetsinriktning och organisation. Ett Riksårsmöte ska också utgöra en källa för andlig fördjupning och en källa för inspiration till frivilliga insatser i och för vår kyrka. Ett Riksårsmöte ska härutöver utgöra ett forum för gemenskap och erfarenhetsutbyten mellan deltagare från olika församlingar och stift i vårt land men också i viss utsträckning ett forum för gemenskap och erfarenhetsutbyten med lekfolk från andra länder, t.ex. Norge och Finland. Ett Riksårsmöte med dess fina gemenskap sker i tacksamhet till Gud då var och en och alla tillsammans har fått och får åtnjuta den glädje som det innebär att få tjäna vår Herre och vår Svenska kyrka.

Inför Riksårsmöte 2020 erinrar vi oss Rikskonvent 1996 i Kungsbacka då

Lekmannaförbundet i Göteborgs stift senast stod som värdorganisation. Temat för Rikskonventet (Riksårsmötet) den gången var *"Att vara med"* – *Engagemang, Ansvar och Rörelse*. Då aktualiserades kyrkans roll och anpassning till den snabba omvälvning som pågick i det civila samhället, individcentrering, internationalisering, invandring, organisationsförändringar, Europagemenskap, gränsöverskridande studier, språkundervisning och växande datorisering. Därtill berördes framtida relation mellan Svenska kyrkan och Svenska staten med frågor knutna till dåvarande och framtida engagemang och ansvar i en eventuellt från staten fristående kyrka – engagemang, ansvar och rörelse i en framtida obunden organisation särskilt med fokus på det andliga livets fördjupning. Bakom oss fanns historiskt åtskilliga förändringar, rörelser som resulterade i tillkomsten av Lekmannaförbundet, av fackföreningar, frikyrko- och väckelsesammanslutningar, nykterhetsorganisationer, idrottsorganisationer m.fl. Mycken kunskap och erfarenhet var berikande vid behandlingen av Rikskonventets tema 1996.

Nu vid Riksårsmötet 2020 på Åh stifts- och konferensgård sätter Lekmannaförbundet Svenska kyrkans internationella arbete (ACT) i centrum med föredrag, bildföreläsning, samtal och insamling av medel dels till den verksamhet vars projekt har fått benämningen *"Mentormammaprojektet"* med rekrytering, utbildning samt löpande verksamhet av mentormammor i socialt utsatta områden (kåkstäder) i Sydafrika och i Etio-

prien – vilka mammor således arbetar med stöd till och besök hos främst nödställda ensamstående mammor med barn i dessa områden, dels till den kanske vidare internationella verksamhet som har fått benämningen *"Låt fler få fylla fem"* där Svenska kyrkan, tillsammans med företrädare för andra kyrkor och religiösa samfund över hela världen, vill arbeta för att minska barnadödligheten genom att bidra till att eliminera undernäring, infektioner och bristande vård och genom att arbeta för ett långsiktigt och hållbart förvaltarskap av skapelsen med ansvar för klimat och resursfördelning. Genom samarbete med systerkyrkor och partnerorganisationer i utsatta delar av världen medför Svenska kyrkans internationella arbete (ACT) att många av de barn som står utan socialt skyddsnät och som verkligen är i behov av hjälp nu och i framtiden också får hjälp,

I Riksårsmöte 2020 medverkar bl.a. biskop Susanne Rappmann, Göteborgs stift, författare och bibellärare, teol lic, Anders Sjöberg samt röntgenläkare, föredragshållare och maratonlöpare Håkan Jonsson, Svenska kyrkans internationella arbete (ACT).

***Vi välkomnar varandra i Kristus!
Vi ber om Guds närvaro under Riksårsmötet och om den kraft och godhet som endast vår treenige Gud kan förmedla!***

*Anders Nordberg
förbundsordförande*

Matteusevangeliet, kapitel 8, verserna 23-27

Han steg i båten, och hans lärjungar följde med. Plötsligt blev det så stark sjögång att båten nästan försvann bland vågorna. Men han sov. De gick fram och väckte honom: "Herre, hjälp oss, vi går under." Han sade: "Varför är ni rädda, ni trossvaga?" Sedan reste han sig och hutade åt vindarna och sjön, och det blev alldeles lugnt. Folk häpnade och sade: "Vem kan han vara? Till och med vindarna och sjön lyder honom."

Guds församling kan symboliseras av ett skepp. Vid rodret sitter Herren Jesus Kristus. Ankaret utgör förankringen i Guds ord och uttrycker Hopp. Vinden och seglen symboliserar Guds Helige Ande (Anden). Havet, Vattnet eller Sjön symboliserar världen i vilken vi lever men inte av densamma.

Redaktionen



*Kyrkskepp (votivskepp) från 1664.
Uppladdat av Gert Ärnström.*

Välkommen till
Riksårsmöte 2020

på Åh stifts- och konferensgård 11-13 juni 2020

Tema:

*Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor,
jag skall skänka er vila.*

Riksårsmötet är Lekmannaförbundets högsta beslutande organ. Vid årsmötet beslutas bl a om:

- Ekonomi
- Stadgar
- Förbundets inriktning

Ett riksårsmöte erbjuder dessutom

- Fördjupande undervisning
- Goda samtal
- Övriga aktiviteter
- God mat
- Mysiga fikastunder
- Fantastisk natur

Välkommen att dela gemenskapen!

Bilder från Åh stifts- och konferensgård: Huvudbyggnaden, badplatsen och Åh kyrka.



Riksårsmöte 2020

på Åh stifts- och konferensgård 11-13 juni 2020

PROGRAM

i samarbete med
sensus

Torsdag 11 juni

- 09.00 Mötesbyrån öppnar
- 09.00 Förmiddagskaffe vid ankomst
- 12.00 Lunch, Huvudbyggnaden
- 13.30 Öppningsceremoni i Åh kyrka (Tal, Musik, Psalmer mm):
Förbundsordf. Anders Nordberg, Stiftsförbundets ordf. Meikel Ganebratt m fl
- 14.30 Rast
- 14.45 **Kom - Du är efterfrågad av Gud**, *Anders Sjöberg, präst och bibellärare*
- 15.30 Eftermiddagskaffe
- 16.30 **till mig - Riktningen är tydlig**, *Anders Sjöberg*
- 17.30 Middag, Huvudbyggnaden
- 19.00 Göteborgs stift och lekmännens roll i Svenska kyrkan, *Biskop Susanne Rappmann*
- 19.30 Kvällssamling med aftonbön: Vila för själen, *Fam Åström*
- 21.00 Kvällsfika, Huvudbyggnaden

Fredag 12 juni

- 07.30-08.45 Frukost
- 08.30 Mötesbyrån öppnar
- 09.00 Morgonbön i Åh kyrka, *Elsie Sundberg, Meikel Ganebratt*
- 09.30 **alla ni som är tyngda av bördor - Utmaningen är ärlighet**, *Anders Sjöberg*
- 12.00 Lunch, Huvudbyggnaden
- 13.00 Riksårsmötets förhandlingar / Bibelvandring för de som inte deltar i förhandlingarna
- 15.30 Eftermiddagskaffe
- 16.30 **jag skall skänka er vila - Målet är frid**, *Anders Sjöberg*
- 18.00 Festmiddag – gemenskapskväll, Huvudbyggnaden: Överraskningarnas afton!
- 21.00 Aftonbön

Lördag 13 juni

- 07.30-08.45 Frukost
- 08.30 Mötesbyrån öppnar
- 09.00 Morgonbön i Åh kyrka, *Inga och Anders Nordberg*
- 09.30 ACT (Svenska kyrkans internationella arbete)
Att stödja ACTs arbete för mentormammor i Sydafrika och Etiopien
Håkan Jonsson
- 12.00 Lunch, Huvudbyggnaden
- 14.00 Förböns- och sändningsmessa

Riksårsmöte 2020

på Åh stifts- och konferensgård 11-13 juni 2020

Anmälningsblankett

Fyll i blanketten (var god texta) och sänd anmälan senast den 22 maj till:

Anders Åström

Ödenäs Östergården 327

441 95 Alingsås

eller via E-post till: astrom.anders@gmail.com

Namn 1:

Om du ingår i förbundsstyrelsen, är stiftsombud eller kårombud, markera i så fall nedan.

☐ Förbundsstyrelsen

☐ Stiftsombud

☐ Kårombud

Namn 2:

Om du ingår i förbundsstyrelsen, är stiftsombud eller kårombud, markera i så fall nedan.

☐ Förbundsstyrelsen

☐ Stiftsombud

☐ Kårombud

Adress:

Postnummer:Ort:.....

Tel:

Mail:

Riksmötesavgiften är 900:- per person inkl samtliga måltider och ska betalas när du skickar din anmälan.

Betala till: Svenska Kyrkans Lekmannaförbund Plusgiro: 50 27 87-5

Kostnaden för logi betalas vid ankomsten direkt till Åh stifts- och konferensgård.

Sista anmälningsdag är den 22 maj.

I avgiften ingår samtliga måltider enligt programmet.

Anmälan är bindande och avgiften återbetalas ej vid återbud.

Riksårsmöte 2020

på Åh stifts- och konferensgård 11-13 juni 2020

Anmälningssblankett

i samarbete med
sensus

Kryssa för önskade alternativ nedan.

☐ Jag önskar delta vid torsdagens lunch

Jag/vi önskar logi följande nätter

☐ Natten mellan ons - tors (10-11/6)

☐ Natten mellan tors - fre (11-12/6)

☐ Natten mellan fre - lör (12-13/6)

☐ Natten mellan lör - sön (13-14/6)

Logi alternativ:

Hotellstandard (begränsat antal)

☐ Enkelrum 931 kr/natt

☐ Tvåbäddsrums 618 kr/person och natt

Enklare standard med delad dusch och toalett i korridor men med rinnande varmt och kallt vatten och handfat på alla rum.

☐ Enkelrum 713 kr/natt

☐ Tvåbäddsrums 428 kr/person och natt

Dagbesökare

☐ Torsdag (alla måltider ingår) 250 kr

☐ Fredag (alla måltider ingår) 400 kr

☐ Lördag (alla måltider ingår) 200 kr

Övrigt

Jag är allergiker - allergisk mot

Jag önskar handikapprum (OBS ev extrakostnad)

Önskemål om specialkost

FAMILJENYTT

TILL MINNE

LAJLA HULTBERG
1931-2019

När vi fick budskapet om att Lajla Hultberg har lämnat det jordiska livet, blev det för oss många minnen, tankar och frågor, varifrån fick hon sin kraft och vilja att verka så aktivt och för kyrkans liv.

Lajla föddes i Essingen församling i Stockholm 1931. Lajla var redan från sin tidiga barn- och ungdom en flitig och intresserad söndagsskoleelev i Essingen församling. Snart var hon en aktad, kunnig och drivande söndagsskollärare. Lajla hade ett stort intresse för kyrkans arbete i församlingen och med sitt intresse för sång och musik var hon en tillgång för kyrka och församling.

Lajla ville vidare för att arbeta med människor och då särskilt med det kristna livet som ledstjärna. Lajla sökte till Diakoniutbildningen på Sköndal i Stockholm och avlade där sin diakonexamen. På Sköndal träffades Lajla och Olle som även han utbildade sig till diakon och sedan till präst. Lajla och Olle gifte sig och fick sin första tjänst i Essunga, Skara. En tjänst i Kölingared i Ulricehamns pastorat blev bara en anhalt för vidare till Åsarp, Olle hade kyrkoherdetjänst och Lajla diakoni- och

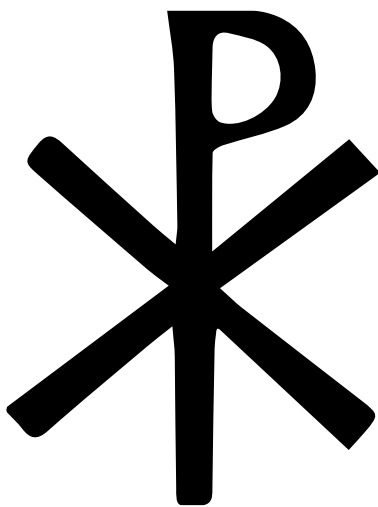


församlingstjänst. Lajla fortsatte med sin aktiva verksamhet vidare med körer, sång, musik och inte minst en alltid drivande ledarförmåga i församlingsarbetet. För både Lajla och Olle var lekmanarörelsen en stor och viktig del i sina tjänsteuppgifter.

Lajla startade Ulricehamns kammarkör och drev den med kraft och oslitlig vilja. Lajla var ordförande i Skara stifts kvinnoförbund fram till att de gick tillsammans med kyrkobröderna 1978. Lajla fortsatte sitt arbete sedan med kyrkobröderna (Svenska kyrkans lekmanaförbund) med samma energi och vilja och blev 1996 förbundets sekreterare och även redaktör.

Med tacksamhet och vördnad vill vi i Svenska Kyrkans Lekmanaförbund uttrycka vår tacksamhet för vad Lajla har utträttat och minnas Lajla för sin insats för kyrkans liv i vårt församlingsarbete.

*Carl-Eric Abrahamson
Hedersmedlem*



Förbundsråd och övriga funktionärer 2018-07-28—2020-08-31 Uppdaterad 2019-11-22

FÖRBUNDSLEDNING	Namn	Adress	Tel nr
Förbundsordf och Förbundsredaktör	Anders Nordberg	Nygårdsvägen 32 554 74 JÖNKÖPING	036-71 13 63 0708-95 28 28
1:e vice förbundsordf	Jan Henriksson	Norra Storgatan 9 598 71 SÖDRA VI	070-545 81 38
2:e vice förbundsordf	Gerd Holmström	Nygatan 12 A 731 30 KÖPING	0221-320 77 0705-93 20 77
Förbunds- kassör	Juhani Ahonen	Rådhusgatan 81 831 45 ÖSTERSUND	063-12 30 30 0705-57 82 41
Förbunds- sekreterare	Marie Nederman	Kopparmöllegatan 8 B 254 36 HELSINGBORG	042-23 86 32 0702-69 73 97
Hedersordf	Carl-Axel Axelsson	Strömkarlsvägen 87 167 62 BROMMA	08-26 17 02 0766-33 90 90
Hedersmedlem	Carl Eric Abrahamson	Gunnargårdsvägen 6 523 72 TIMMELE	0321-303 02 070-593 82 05
Förbundsredaktör	Anders Nordberg	Nygårdsvägen 32 554 74 JÖNKÖPING	036-71 13 63 0708-95 28 28
Medlemsregister	Allan Forsberg	Kimröksgatan 5 296 35 ÅHUS	044-24 05 27
Webbmaster	Johan Liw	Birkagatan 28 B 113 39 STOCKHOLM	

STIFTSREPRESENTANTER

Uppsala stift 01	Bernt Lagelius (Ordinarie)	Sunnansjö 203 01 824 70 DELSBO	070-367 24 20
	Margareta Johansson (Ersättare)	Storgatan 43 824 52 HUDIKSVALL	0703-24 96 29
Linköpings stift 02	Jan Henriksson (Ordinarie)	Norra Storgatan 9 598 71 SÖDRA VI	070-545 81 38
	Britt Andersson (Ersättare)	Radhusvägen 17 598 70 STOREBRO	0492-307 50 0702-60 97 48
Skara stift 03	Bo-Göte Palmqvist (Ordinarie)	Ödenäs Monäs 292 441 95 ALINGSÅS	073-817 35 82
	Anders Åström (Ersättare)	Ödenäs Östergården 327 441 95 ALINGSÅS	0322-530 32 070-595 28 08
Strängnäs stift 04	Beryll Grandell (Ordinarie)	Karlfeldtsgatan 8 632 27 ESKILSTUNA	016-51 60 73
	Lars Gunnar Karlsson (Ersättare)	Skyttegatan 5 643 33 VINGÅKER	076-24 10 928
Västerås stift 05	Bertil Hansson (Ordinarie)	Björkled 37 070-680 00 49 05 783 50 GUSTAFS	
	Majvor Öster (Ersättare)	Hökvägen 41 731 42 KÖPING	070-232 13 34 0221-420 93
Växjö stift 06	Kerstin Göransson (Ordinarie)	Aker Mellängård 301 314 92 LÅNGARYD	0345-130 25 06 0709-69 39 63
	Sonja Sjölander (Ersättare)	Skungelidsvägen 48 571 34 NÄSSJÖ	0380-106 52 0704-67 61 92

Lunds stift 07	Magnus Wittgren (Ordinarie) Birgitta Dérand (Ersättare)	Sarvgränd 2 E 216 12 LIMHAMN Sankt Jörgens väg 20 296 35 ÅHUS	072-535 10 80 044-24 33 28 073-222 13 14
Göteborgs stift 08	Meikel Ganebratt (Ordinarie) Peter Wågsjö (Ersättare)	Långåsvägen 31 437 93 LINDOME Törnrosvägen 2 435 31 MÖLNLYCKE	031-99 24 37 0708-96 06 98
Karlstad stift 09	Björn Larsson (Ordinarie) Barbro Falken (Ersättare)	Kväggen Nordändan 1 681 91 Kristinehamn Branten 3 681 52 Kristinehamn	072-563 30 33 09 070-602 86 49
Härnösand stift 10	Maria Antonic (Ordinarie) Priscilda Helenius (Ersättare)	Kniphammargatan 13 853 56 SUNDSVALL Axvägen 3 A 853 50 SUNDSVALL	070-378 00 55 10 060-12 12 48 0730-40 83 98
Luleå Stift 11	Vakant		
Visby stift 12	Vakant		
Stockholms stift 13	Gunnel Berggren Larsson (Ordinarie) Jimmy Ullgren (Ersättare)	Skärgårdsvägen 262 D 139 31 VÄRMÖ Nyhagsvägen 10 186 42 Vallentuna	0702-28 31 16 0705-55 47 39
ÖVRIGA FUNKTIONÄRER			
REVISORER Ordinarie	Lena Karin Lundgren Vakant	Frösövägen 29 B 832 44 FRÖSÖN	0706-75 18 04
REVISORER Ersättare	Vakant		
	Lennart Eskilsson	Vankivavägen 13 B 281 49 HÄSLEHOLM	0433-711 87 0451-62 238
HELA MÄNNISKAN Representant	Anita Mörkenstam (Ordinarie)	Nockeby kyrkväg 60, 1 167 74 BROMMA	0702-54 00 47
SENSUS Representant	Priscilda Helenius (Ordinarie) Hans Magnér (Ersättare)	Axvägen 3 A 853 50 SUNDSVALL Södra Åsavägen 15 370 24 NÄTTRABY	060-12 12 48 0730-40 83 98 0457-350 79 0768-98 59 81
IDEELLT FORUM Representant	Magnus Wittgren (Ordinarie) Gudrun Eklund (Ersättare)	Sarvgränd 2 E 216 12 LIMHAMN Trollhättan	072-535 10 80
VALBEREDNINGEN	Kjell-Arne Green Ordförande	Strömbergsgatan 1 363 57 HÖGANÄS	042-33 15 05
FÖRBUNDSBUTIKEN	Gert Råvik Berit Olsson	Planteringsvägen 102 C 252 31 HELSINGBORG Rausvägen 57 255 92 HELSINGBORG	042-29 80 87 0730-35 56 89 042-29 39 33

Försonaren

Överskriften den Femte söndagen i fastan, söndagen den 29 mars, är *Försonaren*. Bibeltexterna är hämtade från 4 Mosebok 21: 4-9, 1 Johannesbrevet 1:8-2:2 och S:t Johannes evangelium 3:11-21. Svenska synonymer till ordet *försoning* är rent allmänt *förlikning*, *gott förhållande*, *uppgörelse*, *bot* och *gottgörelse*. *Försoning* betyder att försonas, att bli vänner igen, få gemenskap med Gud, befrielse från synd och död (genom Jesu offerdöd). *Försoning* förutsätter sanning, och sanning förutsätter försoning (biskop Martin Modéus).

Bibeln inrymmer många berättelser som beskriver och uppmuntrar till **försoning**, till god gemenskap mellan Gud och människor och mellan människor. Paulus skrev till församlingen i Rom och uppmuntrade till **god gemenskap mellan Gud och människor**: "Medan vi ännu var svaga dog Kristus för alla gudlösa, när tiden var inne. Knappast vill någon dö för en rättfärdig – kanske går någon i döden för någon som är god. Men Gud bevisar sin kärlek till oss genom att Kristus dog för oss medan vi ännu var syndare. Då vi nu har gjorts rättfärdiga genom hans blod skall vi av honom så mycket säkrare bli räddade från vreden. Ty om vi var Guds fiender och blev **försonade** med honom genom hans sons död, då skall vi, när vi nu är **försonade**, så mycket säkrare bli räddade genom hans sons liv. Ja inte bara det, vi har vår stolthet i Gud tack vare vår Herre Jesus Kristus, genom vilken vi nu har vunnit **försoningen**" (Rom 5:6-11). "Ty om detta att de försköts gav världen **försoning**. Vad skulle då deras upptagan-



Josef och hans bröder.

de ge, om inte liv för de döda?" (Rom 11:15). I sitt andra brev till församlingen i Korinth skrev Paulus: "Allt detta har sitt upphov i Gud som har **försonat** oss

med sig genom Kristus och ställt mig i **försoningens** tjänst. Ty Gud försonade hela världen med sig genom Kristus: han ställde inte människorna till svars,

för deras överträdelse; och han anför-trodde mig budskapet om denna **försoning**. Jag är alltså Kristi sändebud, och Gud manar er genom mig. Jag ber er på Kristi vägnar: Låt **försona** er med Gud.” (2 Kor 5:18-20). Paulus skrev i samma syfte också till församlingen i Kolossai: ”...och att genom hans blod på korset stiftas fred och **försona** allt med sig genom honom och till honom allt på jorden och allt i himlen. Och ni som förut stod utanför och visade ert fientliga sinnelag i era onda gärningar också er har han nu **försonat** med sig genom att Kristus led döden med sin jordiska kropp. Han skall låta er träda fram inför sig, heliga, fläckfria och oförvitliga.” (Kol 1:20-22).

Evangelisten **Matteus** pekar på att Jesus skärpte lagens bud men uppmuntrade till **försoning**, till **god gemenskap mellan människor**: ”Om du bär fram din gåva till offeraltaret och där kommer ihåg att din broder har något otalt med dig, så låt din gåva ligga framför altaret och gå först och **försona** dig med honom, kom sedan tillbaka och bär fram din gåva.” (Matt 5:23-24). Evangelisten **Johannes** berättar om Jesu avskedstal med förbön för dem som är hans bland annat med bön om **försoning** mellan dem: ”Jag är inte längre kvar i världen, men de är kvar i världen och jag kommer till dig Helige fader, bevara dem i ditt namn, det som du har gett mig, så att de blir ett, liksom vi är ett.” (Joh 17:11) ”Men inte bara för dem ber jag, utan också för alla som genom deras ord tror på mig. Jag **ber att de alla skall bli ett** och att liksom du, fader, är i mig och jag i dig, också de skall vara i oss. Då skall världen tro att du har sänt mig.” (Joh 17:20-21). I sitt första brev till församlingen i Korinth skrev Paulus: ”De gifta ger jag denna föreskrift, som inte är min utan Herrens: ’en hustru får inte lämna sin man – men gör hon det ändå, skall hon förbli ogift eller **försona** sig med mannen – och en man får inte skilja sig från sin hustru.’” (1 Kor 7:11-12) och ”Ty liksom kroppen är en och har många delar och alla de många kroppsdelarna bildar **en enda kropp**, så är det också med Kristus.” (1 Kor 12:12) Till församlingen i Galatien skrev Paulus: ”Nu är ingen längre jude eller grek, slav eller fri, man eller kvinna. **Alla är ni ett i Kristus Jesus** (Gal 3:28) Slutligen uppmuntrar Paulus församlingen i Efesos till **försoning mellan judar och hedningar**: ”Kom därför ihåg att ni som från födseln var hedningar och kallades oomskurna av dem som kallades omskurna, med den

omskärelse som utförs på kroppen av människohand, kom ihåg att ni på den tiden var utan Kristus, utanför medborgarskapet i Israel, utan del i förbunden och deras löfte, utan hopp och utan Gud när ni levde i världen. Men nu, tack vare Kristus Jesus, har ni som varit långt borta kommit nära, genom Kristi blod. Ty han är vår fred, han har med sitt liv på jorden gjort de två lägren till ett och rivit skiljemuren, fiendskapen. Han har upphävt lagen med dess bud och stadgar för att **i sin person skapa en enda människa av de två, en ny människa**, och så stifta fred. I en enda kropp **försonade** han de båda med Gud genom korset, då han i sin person dödade fiendskapen. Han har kommit med budskap om **fred för er som var långt borta och fred för dem som var nära**. Ty genom honom kan både vi och ni nalkas Fadern **i en enda Ande**. Alltså är ni inte längre gäster och främlingar utan äger samma medborgarskap som de heliga och har ett hem hos Gud. Ni har fogats in i den byggnad som har apostlarna och profeterna till grund och Kristus Jesus själv till hörnsten. **Genom honom hålls hela byggnaden ihop och växer upp till ett heligt tempel i Herren; genom honom fogas också ni samman till en andlig boning åt Gud**.

Den **Gammaltestamentliga läsningen** under Femte söndagen i fastan är hämtad från **4 Mosebok, kap. 21 verserna 4-9** som beskriver israelernas missmod efter en lång tids vandring mot det utlovade landet efter det att Gud hade befriat dem från slaveriet i Egypten.

”Israels folk bröt upp från berget Hor i riktning mot Sävhavet för att gå vägen runt Edom. Under vandringen blev folket otåligt och klandrade både Gud och Mose: ’Varför har ni fört oss ut ur Egypten för att dö i öknen? Här finns inget att äta och dricka. Vi är utleda på den usla maten.’

Då skickade Herren ormar mot folket, giftormar som bet israeliterna så att många av dem dog. Folket kom till Mose och sade: ’Vi syndade när vi klandrade Herren och dig. Be till Herren att han tar bort ormarna från oss.’ Mose bad för folket, och Herren sade till Mose: ’Gör en orm och sätt upp den som ett fälttecken. Var och en som blir biten skall se på den, så får han leva.’ Och Mose gjorde en orm av koppar och satte upp den som ett fälttecken. Den som blev biten av en orm såg på kopparormen, och då fick han leva.”

Den gammaltestamentliga läsningen är ett paradexempel på verklig **försoning i betydelsen god gemenskap mellan Gud och människor**. En orm av koppar som Mose tillverkade på Guds befallning för att bota – rädda – de israeliter som blivit bitna av giftiga ormar. Denna kopparorm sattes upp på en påle ”för att alla som ville se på densamma skulle få leva” trots att de hade blivit bitna. Herren talade enligt Johannes evangelium om den upplyfta ormen i öknen som en symbol för sin egen korsfästelse (lyftes upp på korset) Nutida uppenbarelser bekräftar berättelsen om de giftiga ormarna och hur folket blev helat genom att se på kopparormen. Seendet på kopparormen som medförde att de bitna skulle få leva kan jämföras med tron på Kristus som medför evigt liv. Jesus sade: ”Liksom Mose hängde upp ormen i öknen, så måste Människosonen upphöjas för att var och en som tror på honom skall ha evigt liv.” Detta med kopparormen var enligt Jesus en profetisk bild för hur Hans död på korset skulle ge frälsning åt alla som bildligt tala är ”ormbitna” av djävulen, som är ”ormen från urtiden”. (Uppenbarelseboken 12:9) Genom syndens gift hotas vi alla av den eviga döden, men genom att blicka upp på den korsfäste, som har burit alla våra synder i sin egen kropp, får vi det serum som kan rädda oss. Berättelsen påminner oss om allas möjlighet till räddning och om den personliga trons nödvändighet. Jesus har rent objektivt sonat hela världens alla synder men vi behöver också subjektivt **försonas** med Gud. Om detta säger Jesus: ”Den som tror på honom blir inte dömd, men den som inte tror är redan dömd, eftersom han inte har trott på Guds ende sons namn.”

Episteln under Femte söndagen i fastan är hämtad från **Första Johannesbrevet kap 1 vers 8 – kap 2 vers 2**. Johannes uppmuntrar till försoning i betydelsen god gemenskap mellan Gud och människa:

”Om vi säger att vi är utan synd bedrar vi oss själva, och sanningen finns inte i oss. Om vi bekänner våra synder är han trofast och rättfärdig, så att han förlåter oss synderna och renar oss från all orättfärdighet. Om vi säger att vi inte har syndat gör vi honom till lögnare, och hans ord finns inte i oss. Mina barn, detta skriver jag till er för att ni inte skall synda. Men om någon syndar har vi en som för vår talan inför Fadern, Jesus Kristus som är rättfärdig. Han är det of-

fer som sonar våra synder och inte bara våra utan hela världens.”

Johannes har i sitt första brev först sammanfattat det apostoliska budskapet med att Gud är ljus vilket i och för sig många hedningar kunde instämma i. För oss kristna har det en särskild betydelse och får i sanning bestämda konsekvenser för hela vår livsföring. Det ville omgivningen och många läsare inte erkänna. Johannes radar i brevet därför upp en rad kristna kännetecken inför en omgivning som troligen var gnostiker. Johannes preciserar här i brevet *tre falska påståenden* och inleder dem med ”Om vi säger, Om vi bekänner och Om vi säger”. Han slår fast att det är falska påståenden och slutligen ställer han upp det motsatta, den äkta kristna trossatsen.

Den **första falska läran** är att man kan ha gemenskap med Gud även om man vandrar i mörkret. En sann religion har moraliska konsekvenser. Om vi tror oss vara kristna på grund av stämningar, känslor och upplevelser utan att det påverkar vardagslivet så lever vi på en lögn. Om man vandrar i ljuset, så att ljuset verkligen får genomlysas såväl hjärta som gärningar, då lever man både i förlåtelse och helgelse i kraft av det som Jesus har gjort för oss då han dog på korset. Hans blod ”renar oss”, något som ständigt fortgår. Vi behöver reningen varje dag.

Den **andra falska läran** är påståendet att vi inte har någon synd. Den kristna sanningen är att vi alltid har synder att bekänna, men också att det alltid finns förlåtelse för Kristi skull. Han är trofast och rättfärdig. Guds trohet och rättfärdighet är framför allt att han står fast vid sitt förbund och håller sina löften.

Den **tredje falska läran** är att vi faktiskt inte syndar (även om vi medger att det finns synd omkring oss t.ex. i vår natur. S:t Johannes vill inte bli missförstådd. Han ursäktar inte synden. Ingen av oss kan ta det lätt med den. Vad han skriver om förlåtelsen, det skriver han för att vi inte ska synda. Vi ska veta att det både finns möjlighet till förlåtelse och vad den möjligheten kostar vår Herre och Frälsare. Han fick lov att dö i vårt ställe. Det är hans blod som renar oss. Han är **försoningen** för våra synder. **Försoningen** finns hos honom. **Försoningen** är något som han vunnit, inte bara något som sker med oss. I kraft av försoningen kan han ”föra vår talan inför Fadern”.

I grundtexten står det att han är vår **”förespråkare”**, samma ord som Jesus i sin avskedstalan. i S:t Johannes evangelium använder om den Helige Ande. Ordet **”förespråkare”** kan sålunda användas både om Kristus och om Anden. Jesus sade ju också att han skulle sända en annan förespråkare när han går bort. Han fullgjorde, vad vi borde, och blev vår rättfärdighet.

Evangeliet under Femte söndagen i fastan är hämtat från Johannes kap 3 verserna 11-21

”Jesus sade till Nikodemus: *Sannerligen, jag säger dig: det vi vet förkunnar vi, och det vi sett vittnar vi om, men ni tar inte emot vårt vittnesbörd. Om ni inte tror då jag talar till er om det jordiska, hur skall ni då kunna tro när jag talar till er om det himmelska? Ingen har stigit upp till himlen utom den som stigit ner från himlen: Människosonen. Liksom Mose hängde upp ormen i öknen, så måste Människosonen upphöjas för att var och en som tror på honom skall ha evigt liv. Så älskade Gud världen att han gav den sin ende son, för att de som tror på honom inte skall gå under utan ha evigt liv. Ty Gud sände inte sin son till världen för att döma världen utan för att världen skulle räddas genom honom. Den som tror på honom blir inte dömd, men den som inte tror är redan dömd, eftersom han inte har trott på Guds ende sons namn. Och detta är domen, att när ljuset kom in i världen, då älskade människorna mörkret mer än ljuset, eftersom deras gärningar var onda. Den som gör det onda avskyr ljuset och kommer inte till ljuset, för att hans gärningar inte skall avslöjas. Men den som handlar efter sanningen, han kommer till ljuset, för att det skall bli uppenbart att han gör vad Gud vill.”*

Söndagens evangelietext föregås av följande fakta: Bland fariséerna fanns en man som hette Nikodemus och var medlem i judarnas råd Han kom till Jesus en natt och sade: ”*Rabbi vi vet att det är från Gud du har kommit som lärare. Ingen kan göra sådana tecken som du utan att Gud är med honom.*” Jesus svarade: ”*Sannerligen, jag säger dig: den som inte blir född på nytt kan inte se Guds rike.*” Nikodemus svarade: ”*Hur kan någon födas när han är gammal? Han kan väl inte komma in i moderlivet och födas en gång till?*” Jesus svarade: ”*Sannerligen, jag säger dig, den som inte blir född av vatten och ande kan inte komma in i Guds rike. Det som är fött av kött är kött*

och det som har fötts av ande är ande. Var inte förvånad över att jag sade att ni måste födas på nytt. Vinden blåser vart den vill, och du hör den blåsa, men du vet inte varifrån den kommer eller vart den far. Så är det med var och en som har fötts av anden.” Nikodemus frågade: ”*Hur är detta möjligt?*” Jesus svarade: ”*Du skall vara lärare för Israel och förstår inte det!*”

Den underförstådda meningen är att den som förstått skrifterna också borde veta detta! Jesus betygar för Nikodemus att han talar om sådant som han verkligen vet. Jesus har sett det och är sänd att vittna om det. Jesus hade talat med Nikodemus om jordiska ting om det som verkligen sker här på jorden men Jesus har nu annat att tala om; sådant som tillhör den himmelska världen. Kan man inte känna igen och fatta Guds Andes verk när det sker här på jorden, hur skall man då kunna fatta det som hör himmelriket till? Johannes har ett speciellt sätt att använda sin Mästares ord. Han vet att han och de andra apostlarna och hela kyrkan nu instämmer i det som Jesus säger. Här är det inte bara Jesus som talar med Nikodemus. Här är det Kristus och hans kyrka som talar till synagogan och vem det vara må som inte tror på hans namn.

Jesus är den ende som har varit i himmelen. Igen har stigit upp dit. Ingen har sett Gud. Men Jesus har kommit från Gud och gjort honom känd (Joh 1:18). Att ingen har stigit upp till himmelen kan helt enkelt betyda, att ingen har varit där utom Kristus. Möjligen har orden formats så av Johannes, därför att han hade Jesu himmelsfärd i tankarna (Giertz). Han som stigit ned hade också stigit upp till himmelen.

Jesus hade blivit upphöjd på korset och mänskligheten hade den gamle ormens gift i sina ådror och skulle gå förlorad, om inte Gud hade rest korset till frälsning för alla dem som ser det och tror. När det heter att Människosonen blev upphöjd syftar ordet säkert först och främst på korsfästelsen men samma ord används om himmelsfärden. Troligen menar Johannes att Jesus blev upphöjd både på korset, ur graven och till himmelen. Svaret på Nikodemus fråga om hur det är möjligt att födas på nytt skulle då kunna vara: Kristus har dött. Han har stigit upp till himmelen och sänt Anden som är verksam i sin kyrka. I sin kyrka tar han oss upp i sin gemenskap och ger oss del i det liv, som

bara han kan ge, han som dött för oss och **försonat** våra synder. Det var därför som Människosonen "måste" dö på korset. Här möter vi samma "måste" som i Jesu förutsägelser om sitt lidande. Det fanns inte någon annan utväg.

Nikodemus försvinner bort och Johannes talar på sin Herres uppdrag och utifrån den kunskap som han har fått av Jesus. Frågan var och är alltjämt vem som kommer in i Guds rike? Vi måste födas från ovan och detta är möjligt därför att Kristus har dött i vårt ställe och uppstått. Det sista svaret på frågan blir: Guds rike är till för alla, och det tas emot när man tror på Jesus.

Bakom allt står Guds ofattbara kärlek. Gud älskar världen, den fallna, onda, fientliga världen och han älskar den så mycket att han har offrat sin ende Son. Det som Abraham inte behövde göra, när hans kärlek till Gud sattes på prov och han visade sig villig att offra sin ende son, det har Gud gjort för oss.

Vägen till räddning är att tro på Jesus. Den som gör det, han får det eviga livet – inte någon gång i framtiden utan redan nu. Därför heter det att han "äger" evigt liv – inte "får". Vi kallar denna del av bibeltexterna i Johannesevangeliet för "Lilla Bibeln". Den säger inte att alla människor får evigt liv, därför att Gud är så god. Den säger i stället att Gud är så god att han gjort ett ofattbart offer för att rädda oss ur en hopplös situation, där vi annars måste förgås. Den fantastiska räddning Gud bjuder på är tron på Sonen, att bli hans och födas från ovan. Domen vilar redan över den fallna världen. Gud sände inte sin Son för att döma världen utan för att frälsa den. Den som tror på honom kommer aldrig under någon dom, Men den människa som inte tror är fortfarande kvar under domen, den dom som redan vilar över världen. När Jesus kommer sker det en ofrånkomlig uppdelning. Det är själva uppdelningen som är domen. I grekisk formulering används samma ord för "dom" och "särskiljande". Nu skiljs vägarna. Några kommer till ljuset, andra flyr in i mörkret. Hur människor gör beror på dem själva och det avslöjar deras väsen. Somliga älskar det onda och skamliga, som ger dem fördelar och njutningar. Andra har i sin otro ändå "gjort sanningen". Det uttrycket säger vad sanningen är enligt Bibeln. Det är inte bara en teoretisk sanning, en korrekt upplysning. Det är Guds goda me-



Jacob försonas med Esau.

ning med skapelsen, hans plan och vilja. Därför kan man "stå i sanningen" och "vara i sanningen". Det finns människor som ännu inte mött Kristus och som kanske tycks vara långt borta från Gud, men som bär på respekt för denna Guds sanning och åtminstone glimtvis försökt förverkliga den i sina liv. När Kristus kommer med sitt ljus, dras de till honom. De känner igen det ljuset, De har länge känt sig dragna till det. Nu vet de varför (Källa för kommentarer: Bo Giertz)

Biskop Martin Modéus

Sanning och försoning (Kyrkoårets gudstjänster 2019/2020 – Argument)

Att Nikodemus smög till Jesus på natten tyder på att hans besök inte var okontroversiellt. Det har en symbolisk betydelse att han kom i mörkret och sökte ljuset. Men det fanns också en tradition hos rabbinerna att studera skrifterna på natten. I båda fallen var det ett sätt att söka sanningen i en mörk värld.

Något skavde i Nikodemus. Han gick till Jesus för att han sökte sanningen och det är just den han fick under det nattliga samtalet. Kanske sade Jesus helt enkelt det som Nikodemus redan anat. Men det är en sak att ana, en annan sak att låta sanningen drabba. Jesus talade med skärpa, inte för att krossa utan för att avtacka. När hjärtat öppnar sig för sanningen, vare sig den kommer utifrån eller inifrån, öppnar det sig också för helande.

I Sydafrika verkade den så kallade Sannings- och försoningskommissionen

1995 – 2002. Lite slarvigt kallas den ibland bara sanningskommissionen eller försoningskommissionen. Men båda orden ingår i namnet. Försoning förutsätter sanning, och sanning förutsätter försoning. Det är när vi hamnar mitt emellan eller försöker genomföra det ena utan det andra som mänskligheten fastnar i destruktionens spiraler. Sanningen om apartheids ondska var nödvändig för att bereda rum för den försoning som behövdes för att samhället skulle överleva.

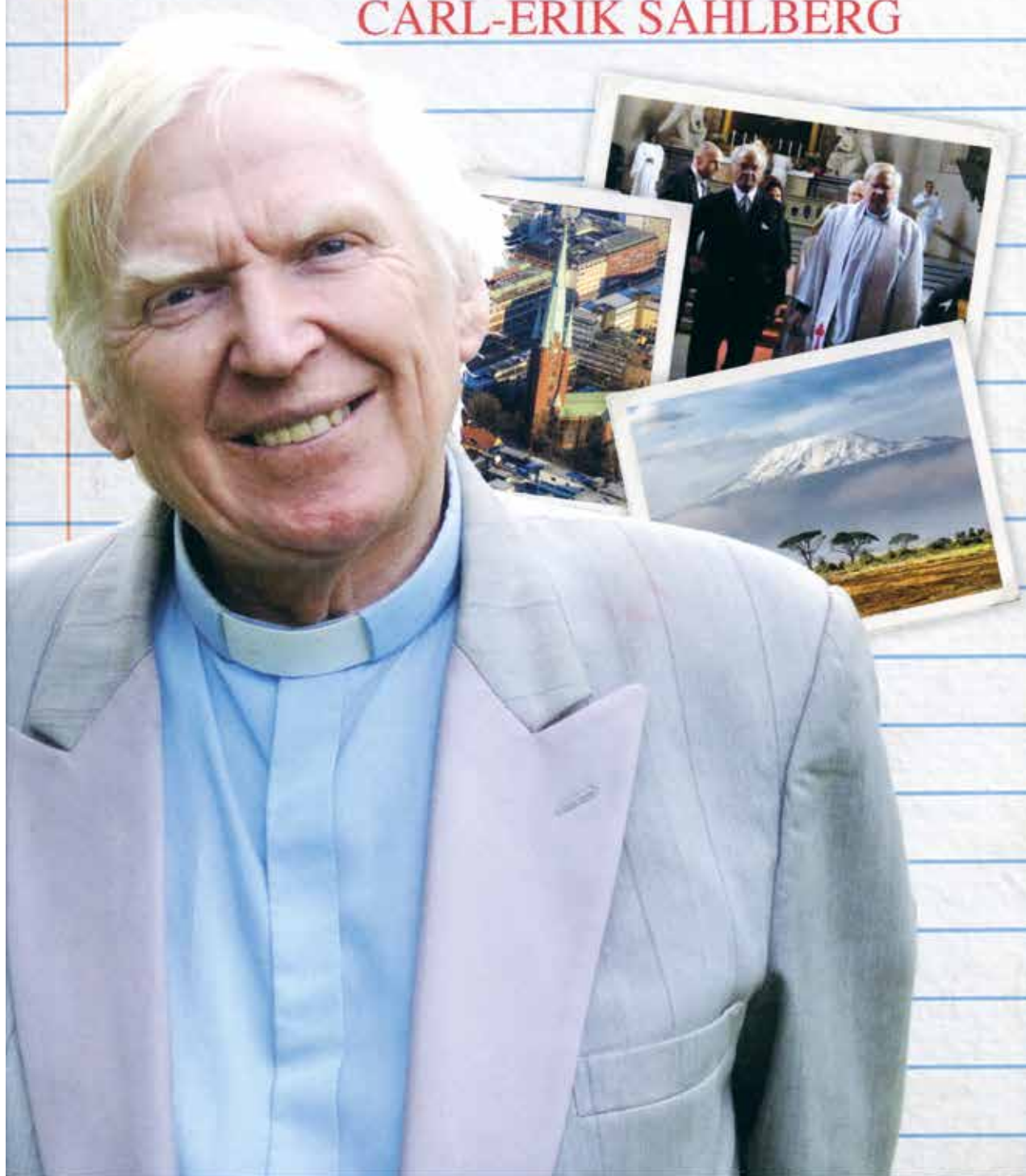
Mycket av det som växer sker i mörkret – det ofödda barnets utveckling, fröets mognad i jorden. Kanske behöver jag själv gå ned i själens mörker för att finna möjligheterna att gå vidare i livet? Och till vem är det tryggare att gå med sitt mörker än till Jesus? Än i dag kan vi göra det i utforskande bön och samtal. Där kan vi se oss själva, på gott och ont, och ändå leva försonade.

Om försoning och sanning inte hörde ihop skulle jag se sanningen om mig själv och gå under. I kärlekens ljus kan jag se allt och leva. Utan försoning finns skuld, skam, ångest, mörker och hat kvar, men den sanning som öppnar för försoning lägger inte locket på. Jag kan leva med mina minnen, se dem klart och tydligt, utan att hata mig själv eller andra. Det är en ny födelse, något lyfts av genom Guds kraft. Jag kan inte göra det själv, men i mötet med Jesus kan det ske.

Anders Nordberg

Välsignelser i mitt liv

CARL-ERIK SAHLBERG



Välsignelser i mitt liv

Itjugo korta kapitel berättar Carl-Erik Sahlberg om spännande möten med människor, sina livsprinciper och de fascinerande upptäckter han gjort som kristen. Läs också om de tillfällen som formade övertygelsen om att Gud är god, att han vill välsigna och ge oss så mycket gott i Kristus.

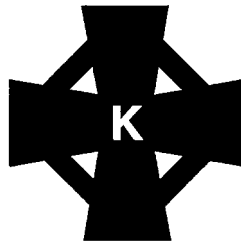
Några kapitelrubriker: *Att jag blev kristen, En god Gud, Bibeln, Konkret bön, Att använda tiden rätt, Arbetsglädje, Söndagen, Lita på Gud – inte människor, En god hälsa.*

”En gång i tiden var jag Sveriges näst yngste präst. Några år senare var jag kanske Sveriges yngste kyrkoherde. Jag var van att bli kallad 'ung'. Det där går över med åren vare sig man vill eller inte. Därför vill jag nu dela med mig av några av mina erfarenheter av vad jag upplevt i mitt liv, med förhoppning att de kan få vara till nytta och välsignelse för dem som kommer några steg efter mig.”

Carl-Erik Sahlberg

Carl-Erik Sahlberg är teol. dr och docent i kyrkohistoria vid Uppsala universitet samt verksam som författare till ett flertal uppmärksammade böcker. Under drygt tjugo år arbetade han i S:ta Clara kyrka, med ett omfattande uppsökande socialt arbete i Stockholms city. Numera är han bosatt i Tanzania där han tillsammans med sin hustru Övera leder ett arbete bland utsatta barn.





Stiftsförbundens årsmöten under våren 2020

1. Lekmannaförbundet i Uppsala stift

Lördagen den 7 mars kl. 11:00 i Sockenstugan i Hälsingtuna i Hudiksvallsbygdens församling. Sedvanlig årsmötesförhandlingar – Val av ombud till Riksårsmöte 2020 och beslut om ekonomiskt anslag till Riksårsmötet.

Tema: "Kom till mig ni alla som är tyngda av bördor, jag skall skänka er vila" – Biskop Karin Johansson medverkar och talar över Lekmannaförbundets tema. Sändningsmässan i Hälsingtuna kyrka. *Se särskild inbjudan till kårmedlemmar och direktanslutna i anslutning till denna sammanställning!*

2. Lekmannaförbundet i Skara stift

Lördagen den 2 maj kl. 09:00 – ca 16:00 i Ödenäs kyrka och församlingshem, Alingsås

Tema: "Vad innebär det att vara i Kristus och vilka konsekvenser får det för livet"

Komminister Patrik Lifvergren – Anmälan senast den 25 april till Kristina Åström: 070-595 28 97 eller till Liisa Lundgren: 070-611 36 06; 180 kr inkl. fm kaffe, lunch och em kaffe. Anmälan senast den 25 april. *Se särskild inbjudan i anslutning till denna sammanställning!*

3. Lekmannaförbundet i Härnösands stift

Söndagen den 29 mars kl. 10:00 i församlingsgården i Graninge. Högmässa kl. 11:00.

Sedvanliga årsmötesförhandlingar. **Tema:** Församlingen och dess arbete – Riksårsmöte 2020, "Kom till mig, alla ni som arbetar och är tyngda av bördor, jag skall skänka er vila" och "En resa utmed S:t Olof leden" Selånger–Sundsvall–Trondheim 17-18 maj. Komminister Pär-Jonas Odelberg

4. Lekmannaförbundet i Lunds stift

Lördagen den 25 april kl. 09:00 - ca 16:30 i Åhus med församlingshem och kyrka.

Sedvanliga årsmötesförhandlingar. **Tema:** Visning av Åhus kyrka och föredrag med benämning "Orka leva, mod att dö" – Stiftsadjunkt Kent Wisti. Sändningsmässan Åhus kyrka – Kyrkoherde Magnus Tyche.

5. Lekmannaförbundet i Linköpings stift

Datum ej bestämt. Norra Tjust – Gamleby kyrka.

6. Lekmannaförbundet i Växjö stift

Lördagen den 25 april kl. 09:00 - ca 15:00 i Norra Sandsjö kyrka. Tema bestäms senare.

7. Lekmannaförbundet i Strängnäs stift

Söndagen den 5 april kl. 10.00 – 15.00 i Österåkers församlingshem och kyrka. Sedvanliga årsmötesförhandlingar. Högmässa i kyrkan. **Tema:** "Kyrkan och jag" Sjömanspräst Lars Frisk.

9. Lekmannaförbundet i Västerås stift

Söndagen den 19 april kl. 11:00 i Ludvika. Sedvanliga årsmötesförhandlingar. **Tema:** Kyrkomusik" framförd av en av kyrkans nyanställda musiker.

10. Lekmannaförbundet i Stockholms stift

Söndagen den 22 mars i Solna kyrka och församlingshem kl. 11:00. Högmässa **Tema:** "Historiens vingslag på Solna kyrkogård" – Professor emerita Ann-Katrin Hatje Sedvanliga årsmötesförhandlingar – Förtäring i S.t Martins stall.

Årsmöte 2020



Välkommen till Hälsingtuna
Lördagen 7 mars kl. 11.00.

Program och tider:

Med reservation för ändringar

11.00 Registrering och lunch i församlingshemmet.

12.30 Årsmötesförhandlingar

Kaffe

14.00 Biskop Karin Johanneson: "Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor. Jag ska skänka er vila

Kort visning av kyrkobyggnaden av Bo Johansson

15.30 Mässa i Hälsingtuna kyrka

16.30 Soppa och smörgås innan hemfärd

Anmälan senast 28/2

På blankett eller e-post till:

Bernt Lagelius, Sunnansjö 203, 824 70 Delsbo
e-post: bernt.lagelius@gmail.com

Kostnad för deltagande i årsmötet är 100:-.

Betala med fördel in avgiften till bankgiro 5084-8050. Betalningsmottagare: Svenska Kyrkans Lekmannaförbund .

Frågor besvaras av:

Bernt Lagelius 070-367 24 20

För er som vill samåka kontakta någon av nedanstående personer.

Klas Tufvesson Vendel-Tegelsmora
076-187 66 18

Annika Berglund Torsåker 073 157 59 58

SVENSKA KYRKANS LEKMANNAFÖRBUND

I SKARA STIFT

Program 2020



Gemenskap

Delaktighet

Engagemang

i samarbete med
sensus**Bibeldag**Lördagen den 28 mars i Blåsutkyrkan i Vänersborg.
09.30 - ca 14.00**Nåden**Medverkande:
Lars-Göran Lönnermark, Biskop em
Elisabet Håstrand-LönnermarkKostnad: 180 kr inkl. fm kaffe och lunch.
Anmälan: senast den 21 mars. Se nedan.**Stiftsförbundets årsmöte**Lördagen den 2 maj i Ödenäs kyrka och församlingshem, Alingsås
09.00 - ca 16.00**Vad innebär det att vara i Kristus
och vilka konsekvenser får det för livet**Medverkande:
Patrik Lifvergren, prästKostnad: 180 kr inkl. fm kaffe, lunch och em kaffe.
Anmälan: senast den 25 april. Se nedan.**Inspirationsdag**Lördag 3 oktober i Dammsvedjans kyrka och församlingshem, Borås
09.30 - ca 16.00**Mina bibliska storasysstrar**Medverkande:
Anna Sophia Bonde, prästKostnad: 180 kr inkl. fm kaffe, lunch och em kaffe.
Anmälan: senast den 26 september. Se nedan.**Anmälan**Anmälan till samtliga arrangemang kan göras till:
Kristina Åström: 070-595 28 97
Liisa Lundgren: 070-611 36 06
eller
mail: astrom.kristina@gmail.com**Välkommen!**

Nu skriver vi 2020 och har gått in i ett nytt decennium med många viktiga uppgifter framför oss i en kyrka under förändring. Som medlem i Lekmannaförbundet är du med och påverkar och utvecklar Lekmännens roll i Svenska kyrkan.

Vi träffas förhoppningsvis vid stiftsförbundets samlingar i Skara stift. Du är varmt välkommen till Vänersborg i slutet på mars då vi samlas till en inspirerande dag om *Nåden* med Elisabeth och Lars-Göran Lönnermark.

Vid årsmötet möts vi i Ödenäs kyrka och församlingshem utanför Alingsås.



Lekmannaförbundet har en lång historia och många människor har under åren engagerat sig i vårt förbund för att bidra till en positiv utveckling när det gäller lekmannens roll i vår kyrka.

Jag vill uppmanar Dig att *inbjud* *Dina vänner* till våra samlingar så att vi kan bli fler som vill vara aktiva i vår kyrka.

Anders Åström
Ordförande

SVENSKA KYRKANS LEKMANNAFÖRBUND

I SKARA STIFT

**Riksårsmöte på Åh stiftsgård**

Torsdagen den 11 juni - lördagen 13 juni

**Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor,
jag skall skänka er vila.**

Frågor och anmälan: Se tidningen "Lekman i kyrkan"



FELIX MENDELSSOHN

1809-1847

*Kompositör, Pianist, Organist och Dirigent
under den tidiga romantiska eran, 1815–1860*

Om 1700-talet rent allmänt satte upplysning och förnuft i centrum kom 1800-talet att successivt alltmer sätta känsla i centrum, en övergång från barock till romantik.

Jakob Ludwig Felix Mendelssohn Bartholdy – allmänt känd under namnet Felix Mendelssohn föddes den 3 februari 1809 i Hamburg, som då var en självständig 'autonom' stad. Han föddes i samma hus som 1810 blev födelsehus för Ferdinand David, vilken skulle bli den som först utförde Felix skrivna violinkonsert, *Violin Concerto in E minor, Op 64*.

Felix var av judisk härkomst och hans farfar som var filosof var känd och aktad bland den judiska befolkningen i de tysktalande samhällena. Farfadern bar namnet Moses Mendelssohn. Felix fader var banktjänsteman och bar namnet Abraham Mendelssohn. Felix mor som bar namnet Lea Salomon var medlem av familjen Itzig och syster till en preussisk diplomat i Berlin, Jakob Salomon Bartholdy.

Redan 1811 flyttade familjen från Hamburg till Berlin i rädsla för franska repressalier över Mendelssohns banks beslut att bryta mot Napoleons kontinentalblockad. Felix föräldrar, Abraham och Lea Mendelssohn, försökte redan från början ge sina barn en god uppföstran med bästa möjliga utbildning. Felix hade en äldre syster, *Fanny*, och två yngre syskon, *Paul och Rebecka*. Fanny utvecklade stor talang som pianist och kompositör och blev välkänd i Berlins musikaliska kretsar. Ursprungligen trodde pappa Abraham att Fanny, snarare än Felix skulle komma att äga störst



Felix Mendelssohn.

musikalisk bredd, djup och ryktbarhet i familjen.

Vid denna tid ansågs det emellertid inte passande för kvinnor att göra karriär som musiker. Varken pappa Abraham eller Felix uppmuntrade Fanny till annat än att förbli en aktiv icke-professionell musiker.

Pappa Abraham var från början återhållsam utan särskilt engagemang i Felix musikaliska utveckling och karriär. Så småningom blev det emellertid allt klarare att Felix ägde såväl anmärkningsvärt stor talang som stor musikalisk hängivenhet. Barnen Mendelssohn växte upp i en intellektuell miljö utan att under de första åren vara knutna till någon religion, varken judendom, kristendom eller annan religion. Felix hade därför inte genomgått omskärelse eller visat sig ha andra tecken som var förbehållna Israels män, Guds folk. Vid sju års ålder 1816

konverterade Felix tillsammans med sina syskon till kristendomen, döptes och Felix fick extra namnen Jakob Ludwig. Föräldrarna Abraham och Lea döptes 1822 och antog formellt efternamnet Mendelssohn Bartholdy vilket de i realiteten hade använt sedan 1812. Namnet Bartholdy lades till namnet Mendelssohn på förslag av Leas bror Jakob Salomon Bartholdy som hade ärvt en egendom med detta namn.

Felix erkändes tidigt som ett musikaliskt underbarn, men hans föräldrar var försiktiga och sökte som sagt hålla tillbaka och dämpa hans musikaliska ansträngningar. Felix växte upp i en intellektuell miljö med vänner och sammankomster som hans föräldrar organiserade hemma i Berlin, en miljö som inkluderade konstnärer, musiker och forskare, t.ex. *Wilhelm och Alexander von Humboldt* och



Felix 12 år gammal.

matematikern *Peter Gustav Lejeune Dirichlet*, med vilken Felix syster Rebecka senare skulle gifta sig. Musikern *Sarah Rothenburg* har skrivit om föräldrarnas hushåll att "*Europa kom till deras vardagsrum*".

Redan som *sexåring 1815* började Felix ta pianolektioner hos sin mamma och vid *sju års ålder 1816* fick han handledning av *Marie Bigot* i Paris. Alla fyra barnen Mendelssohn studerade piano i Berlin för *Ludwig Berger*. Från och med maj månad *1819* studerade Felix tillsammans med systemen Fanny dels vokalylofoni – tvåstämmiga satser - dels komposition hos *Carl Friedrich Zelter* i Berlin. Zelter liksom hans moster *Sarah Levy* hade en konservativ musiksmak och var hängivna inte minst befintlig Bach-tradition. Detta spelade viss roll i påverkan av Felix musiksmak som knöt an till barock och tidig klassisk musik.

Sitt *första* offentliga *koncertframträdande* gjorde Felix *vid nio års ålder 1818* då han deltog i en duett för hornblåsare under en kammarkonsert. I tonåren framfördes hans verk ofta i hemmiljö med en privatorkester som bestod av musiker i en vänskapskrets till föräldrarna, den intellektuella eliten i Berlin. *Vid 12 och 14 års ålder 1821 och 1823* skrev Felix *tolv symfonier*, konserter för stränginstrument och därtill ett antal kammarverk.

Felix *allra första egna verk, en piano-kvartett*, publicerades när han var *13 år, 1822*. Det var troligen pappa Abraham som arrangerade denna föreställning med medarbetare från vänskapskretsen. Vid *15 års ålder 1824* skrev Felix sin *första symfoni för full orkester, i e-moll, Op*



11 och vid *16 års ålder 1825* skrev Felix sin *String Octet i E-flat major*, ett verk som har betraktats som ett tecken på Felix verkliga mognad som kompositör. Denna Octet och hans *ouvertyr till Shakespeares 'En midsommarnattsdröm'* som Felix skrev vid *17 års ålder 1826* är de mest kända av hans tidiga verk. Senare *1843 vid 34 års ålder* skrev Felix också tillfällig musik för Shakespeares pjäs, inklusive den berömda "*Wedding March*".

Felix studerade *1824* för kompositören och pianovirtuosen *Ignaz Moscheles* vilken i sina dagböcker erkände att han inte hade mycket att lära Felix. Moscheles och Felix Mendelssohn blev emellertid kollegor och livslånga vänner. År *1827* hade Felix opera *Die Hochzeit des Camacho* premiär – en ensamföreställning.

Förutom musik inkluderade Mendelssohns utbildning konst, litteratur, språk och filosofi. Han hade ett särskilt intresse för klassisk litteratur. En översättning av Terences *Andria* kvalificerade Felix bl.a. för studier vid *Humboldt-universitetet i Berlin* där han från *1826 till 1829* deltog i föreläsningar om estetik av *Georg Wilhelm Friedrich Hegel*, om historia av *Eduard Gans* och om geografi av *Carl Ritter*.

Zelter introducerade Felix för sin vän och korrespondent *Johann Wolfgang von Goethe* som betraktade Felix spelning och förmåga som jämförbar med den välkände *Wolfgang Amadeus Mozart*. Felix satte musik till ett flertal av Goethes dikter.

Felix åtnjöt som sagt tidig framgång i Tyskland och återupplivade inte minst intresset för musik av *Johann Sebastian Bach*, särskilt genom Felix framförande av *Matteuspassionen* (St Matthew Passion) *1829* vilket var det första officiella framförandet av Matteuspassionen sedan Bach skrev densamma *1727*. Framgången med Matteuspassionen utgjorde den centrala händelsen i återupplivandet av Bachs musik i Tyskland och så småningom i hela Europa.

Under de närmaste åren reste Felix mycket med ett första besök i Storbritannien *1829*. Andra platser som fick ta emot hans besök var Wien, Florens, Milano, Rom och Neapel. Dessa år utgjorde god grund för några av hans mest kända verk, inklusive *Hebrides Overture* och de *skotska och italienska symfonierna*.



Efter att ha misslyckats med att få tjänst som dirigent för *Singakademie i Berlin 1833* kom Felix att dela större delen av sin yrkestid de kommande åren mellan *Storbritannien* och *Düsseldorf*. I Düsseldorf utsågs Felix till musikalisk chef. Otrivsel och Düsseldorfs provinsialism ledde till att Felix avgick från sin tjänst i Düsseldorf i slutet av *1834*. Han bejakade emellertid *1835* ett erbjudande från *Leipzig Gewandhaus Orchestra* att bli dess ledare. I Leipzig koncentrerade Felix sig på att utveckla stadens musikaliska liv genom att arbeta med orkestern, operahuset, Thomasgosskörén (som Bach en gång hade byggt upp) och med stadens övriga kör- och musikinstitutioner. Felix återupplivade intresset för musik av *Franz Schubert*. *Robert Schuman* upptäckte manuskriptet till Schuberts nionde symfoni och skickade detsamma till Felix som nästan omgående kallade till premiär i Leipzig den 21 mars 1839 – mer än ett decennium efter Schuberts död.

En särskilt händelse under Felix Leipzigår var premiären på hans *oratorio Paulus* som gavs under *Rhen-festivalen i Düsseldorf 1836* kort efter pappa Abrahams (kompositören) död *1835*. *Paulus (St Paul)* ansågs av många av Felix samtida vara hans finaste verk och cementerade hans europeiska goda rykte.

När *Fredrik Wilhelm IV* beträdde den preussiska tronen 1840 med ambitioner att utveckla Berlin till ett kulturellt centrum (inklusive inrättandet av en musikskola och en reformering av kyrklig musik) var Felix det självklara valet att leda dessa reformer. Felix var motvillig till att ikläda sig uppgiften, inte minst mot bakgrund av hans starka position nere i Leipzig. Felix tillbringade likväl viss tid

i Berlin med att skriva lite kyrklig musik, och på kungens begäran, musik för produktioner av *Sofokles – Antigone 1841* (en ouvertyr i sju stycken) och *Oedipus på Colonus 1845*, *A Midsummer Nights Dream 1843* och *Racines Athalie 1845*. Medlen för skolan realiserades aldrig, och många av stadens löften till Felix angående ekonomi, titel och konsertprogrammering bröts. Därför var det inte svårt för Felix att återvända till Leipzig.

I Leipzig grundade Felix nu 1843 en stor musikskola – *Leipzig Conservatory*, nu *Hochschule für Musik und Theatre "Felix Mendelssohn Bartholdy"* och övertalade *Ignaz Moscheles* och *Robert Schuman* att gå med honom. Efter Felix död 1847 fortsatte hans musikaliskt konservativa tradition här och genom att *Moscheles* efterträdde honom som chef för konservatoriet.

Felix besökte Storbritannien först 1829, där Moscheles, som redan hade bosatt sig i London introducerade honom inför inflytelserika musikaliska kretsar. Under sommaren besökte Felix bland annat Edinburgh, där han träffade kompositören *John Thomson* som han senare rekommenderade till en professorsutnämning vid Edinburgh University. Felix gjorde tio besök i Storbritannien med en vistelsetid som sammantaget varade ca 20 månader. Hans besök och närvaro förmedlade goda intryck på det brittiska musiklivet. För brittiska förlag komponerade, utförde och redigerade Felix de första kritiska utgåvorna av oratorier av *GF Händels* och av *JS Bachs* orgelmusik. Skottland i norr inspirerade två av hans mest kända verk; Ouvertyren *Hebriderna (Fingals grotta)* och den *skotska symfonin (symfoni nr 3)*.

Hans skyddsling, den brittiska kompositören och pianisten *William Sterndale Bennett*, arbetade nära Felix under denna period både i London och i Leipzig. Felix hörde Bennett först uppträda vid 17 års ålder i London 1833. Bennett dök senare upp tillsammans med Felix på konserter i Leipzig under säsongen 1836/1837.

Under Felix åttonde besök i Storbritannien sommaren 1844 genomförde han fem filharmoniska konserter i London och skrev: "Aldrig någonsin var någon-ting som den här säsongen – "Vi gick aldrig i säng före halv ett. Varje timme av varje dag var fylld av engagemang tre veckor i förväg och jag fick presentera



Felix Mendelssohn i Leipzig.

mer musik på två månader än under resten av året."

Vid efterföljande besök träffade Felix drottning Victoria och hennes man, prins Albert, själv kompositör, som båda beundrade hans musik.

Felix oratorium *Elijah* beställdes av Birmingham Triennial Music Festival och hade premiär den 26 augusti 1846 på Town Hall i Birmingham. Den komponerades med tysk text som översattes till engelska av William Bartholomew, vilken som författare översatte många av Felix verk under dennes tid i England. Under Felix sista besök i Storbritannien 1847 verkade Felix som solist i Beethovens Pianokonsert nr 4 och genomförde sin egen *Scottish Symphony* med Filharmonikerna framför drottningen och prins Albert.

Två stora *bibliska oratorier* var resultat av stark påverkan av JS Bach, *St Paul 1836* och *Elijah 1846*. De överlevande delarna av ett oavslutat oratorium *Christus* består av ett *recitativ (talsång)*, ett körstycke "There shall a Star Come out of Jacob" och en *manlig rösttrio*. Helt annorlunda är den mer öppet romantiska *Die erste Walpurgisnacht*, ett stycke för kör och orkester som uttryck för en ballad av Goethe vilken beskriver hedniska ritualer för Druiderna i Harzbergen under kristendomen, kanske en judisk protest mot kristendomen.

Felix utformade *fem kompositioner* från *Psaltaren* för kör och orkester. Kompositören *Robert Schumann* skrev 1837 att

Felix version av *Psaltarpsalm 42* var den högst kvalitativa punkt som Felix nådde som kompositör för kyrkan. Denna version var i sanning den mest kvalitativa punkt som någon kyrkomusik någonsin har uppnått.

Felix skrev också många småskaliga *heliga verk* för kör, t.ex. *en bearbetning av Psaltarpsalm 100, Jauchzet dem Herrn, alle Welt* för kör och orgel (Hela världen - Jubla till Herrens ära). De flesta verk skrivna för kör med orgel är översatta till engelska. Bland de mest berömda är *Hear My Prayer* (en klassiker inom körmusiken), vars andra hälft uttrycker "O for the Wings of a Dove", som ofta spelades som ett särskilt stycke. Stycket är skrivet för stor kör, orgel och en diskanteller sopransolist.

Felix Mendelssohn blev väl mottagen i samband med sina resor genom Europa som kompositör, dirigent och solist. En viktig del i hans vuxna karriär var de många resorna just till *Storbritannien*. Han gjorde *minst tio resor* dit under vilka många av hans stora verk hade premiär. Felix musikaliska smak var huvudsakligen konservativ till skillnad mot många mer äventyrliga samtida kompositörer; Franz Liszt, Richard Wagner, Charles-Valentin Alkan och Hector Berlioz. Till försvar och upprop mot ett alltför radikalt synsätt bildades under Felix ledning en *antiradikal organisation* (bastion) i Leipzig.

Felix ingick *äktenskap den 28 mars 1837* och gifte sig då med *Charlotte Sophie Jeanrenaud* (1817-1853), dotter till en fransk kristen reformert präst. Paret fick fem barn; *Carl, Marie, Paul, Lili och Felix August*. Det yngsta barnet *Felix August* drabbades av mässling 1844 och brottades med nedsatt hälsa. Han avled 1851. *Carl* som var äldst blev historiker och professor i historia vid Heidelberg och Freiburg universitet. Carl avled i Freiburg 1897 i en ålder av 59 år. *Paul* blev känd som kemist och banbrytare av tillverkning av anilinfärgämnen. *Marie* gifte sig med Victor Benecke och bosatte sig i London. *Lili* gifte sig med Adolf Wach, senare professor i juridik vid Leipzig Universitet.

De viktigaste handlingarna för eftervärlden – dokument, manuskript, "Green Books" i Felix korrespondens finns bevarade i *Bodleian Library vid Oxford universitet*.



Fanny och Felix Mendelssohn.

Under de sista åren led Felix av dålig hälsa troligen förvärrad av nervproblem och överarbete. Hans äldre syster **Fanny och Felix** var **varandras bästa vänner**. Vid 14 års ålder fick hon klart för sig att hon måste följa en uppgjord väg som sitt verkliga kall – att gifta sig. Trots tidens motstånd och även om Felix vid tiden för sin död var den störste kompositören i Europa skulle också Fanny skriva runt 500 verk. **I dag anses Fanny vara 1800-talets viktigaste kvinnliga tonsättare.** Felix och Fanny hyste stor syskonkärlek till varandra och kunde varken leva eller komponera utan varandra. Samma dag som Fannys trio i d-moll hade premiär i Trädgårdssalen i Leipzig den 18 april 1847 låter kung Wilhelm IV sammankalla den första "lantdagen" – en representativ folkförsamling. Fanny skrev "Det är ett förvånansvärt resultat. / **Nu kommer det politiska att domnera framöver; allt annat kommer att bli omöjligt.**" Trots lyckan över att ha fått ge uttryck för och publicera sina konstnärliga drömmar har hon fått känningar av **skrivkramp**. Det är en hemsk period nu; jag lyckas inte med något musikaliskt – sedan min trio har jag inte skrivit en enda användbar takt. Tillståndet gick dock över och två veckor därefter komponerade hon **Bergeslust**, en sång med raskt tempo och livlig melodi.

Följande dag den **14 maj 1847** började Fanny dagen med att slå upp tidningen NZM som innehöll en recension av hennes **Gartenlieder**. Skribenten använde

ord som **elegant, genomtänkt och rigoröst**, men precis som tidigare kritiker saknade denne känslan av djup övertygelse. Trots detta var Fanny ändå mycket nöjd och uttryckte "**Jag är lyckligare än jag förtjänar**" varpå Wilhelm svarade: **Om du inte förtjänar att vara lycklig, vem gör det då?** Tidigare i veckan hade Fanny fått flera näsblödningar. Jäktad hoppade hon över lunchen och sin vanliga eftermiddagsvila. I stället samlade hon ihop sin lilla kör till repetitionen av Felix **Die erste Walpurgisnacht** som skulle framföras under söndagskonserten två dagar senare. Med öppen balkongdörr ut mot trädgården avslutade hon första satsen av **Es lacht der Mai**. Just som Fanny tog av sig sin sjal drog en stark vind in genom rummet. Plötsligt började hon må illa och förlorade känslan i sina händer. Repetitionerna fortsatte medan hon tog igen sig i rummet bredvid och gnuggade sina händer med vinäger. "**Så vackert det låter**", ropade hon ut genom den öppna dörren. Snart mådde hon aningen bättre men på väg tillbaka till pianot domnade också andra delar av kroppen bort. "**Det är nog ett slaganfall, precis som mors**", sa hon före det att hon åter hjälptes till sängen. Väl i sängen förlorade hon **medvetandet**. En läkare tillkallades men han kunde inte göra någonting. **Före klockan elva samma kväll den 14 maj 1847 var Fanny död.**

Felix som led av dålig hälsa gjorde en sista resa till Storbritannien och **återkom 1847 utmattad och sjuk**. Hans systers

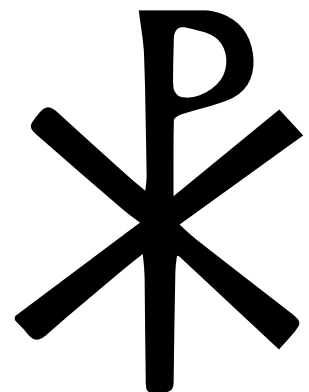
död orsakade honom ytterligare oro. Mindre än sex månader senare, **den 4 november 1847 dog Felix** efter en serie slaganfall. Hans farfar Moses Mendelssohn samt båda hans föräldrar och Fanny hade alla gått ur tiden av liknande orsaker. Felix begravning hölls i **Paulinerkirche** i Leipzig och han begravdes på **Dreifaltigkeitsfriedhof** i Berlin – Kreutzberg. Felix hade en gång beskrivit **döden**, i ett brev till en främling, som en plats "**där det förhoppningsvis fortfarande finns musik utan sorg eller avsked.**"

Tillägg

Felix blev nära vän med den svenska sopranen **Jenny Lind** som han träffade i oktober **1844**. Felix påbörjade en opera, **Lorelei**, skriven för Jenny baserad på legenden **Lorelei Rhine-piga**, en oavslutad opera vid Felix död. En musikkritiker **Henry Chorley** som var med Felix i London skrev: **Jag ser det leende som Mendelssohn, vars njutning av fröken Linds talang var obegränsad, gav uttryck för när han vände sig om och såg på mig, som om en massa ångest hade tagits bort från hans sinne. Hans beundran av fröken Linds geni som sångare var obegränsat liksom hans önskan om hennes framgång.**

Efter Felix död skrev Jenny Lind: "**Han var den enda person som förverkligade min ande, och nästan så snart jag hittade honom förlorade jag honom igen.**" Jenny Lind grundade **1849** Mendelssohn Stipendiefond, som vartannat år tilldelar en ung i Storbritannien bosatt kompositör ett stipendium härifrån – till Mendelssohns minne.

Anders Nordberg



”De fick heta kristna”

Så står det i apostlagärningarnas 11 kapitel om de som trodde på Jesus. Det hände i Antiokia i Syrien, som nu är så drabbat av inbördeskrig. Då var det en provins i Romarriket. Där uppehöll sig Paulus och några andra och undervisade om den kristna tron. Detta hände ungefär år 49 efter Kristus. De fick alltså en benämning som talade om vilka de var. De kunde inte längre ses som en riktning inom judendomen. Det var något helt nytt. Paulus hade tidigare varit farisé och då gått långt i sin fanatism för sin tro. Han hade velat fångsla alla som trodde på Jesus. Det var i det ärendet han hade mött Jesus på vägen till Damaskus och det hade förändrat allt för honom. Nu var han den som var ivrigast att förkunna tron på Jesus som den uppståndne och levande Herren. Det fanns ingen återvändo för honom. Det han tidigare trott var inte gällande för honom. Att följa lagen kunde han inte se som en frälsningsväg. Nu var det att följa Jesus som gällde för honom.

Det var alltså väldigt viktigt att de som trodde på Jesus inte var en del av judendomen. Man hoppades väl först att alla Judar skulle börja tro på Jesus som Messias, den smorde som man väntade på. Men än idag har det inte skett i någon större utsträckning. Paulus och de andra hörde nog i allmänhet till judarnas folk. De förkastade inte Gamla Testamentet,

men de kunde inte höra till dem som avvisade Jesus som den som skulle komma. De trodde på honom och förkunnade sin nya tro. De var kristna.

De var präglade av Jesus Kristus. De hade inte den syn som många genom historien haft. Det är att Jesus var en stor lärare som lärt ut många kloka saker. I judendomen idag kan man ibland sträcka sig till att Jesus skulle kunna betraktas som en rabbin bland andra. Men det var inte det som inträffade i Antiokia. Man började kallas efter honom som man trodde på. Och det skiljer sig från alla religioner. När man benämner buddhismen efter grundaren Buddha eller talar om Muhammed som grundaren av Islam, är det en helt annan sak. Kristna räknar inte bara med Jesus som grundaren av sin tro. Utan vi tror att han är Guds Son, ett med Gud. Och därför är de kristna präglade av Kristus, den som vi tror på. Vi kan inte ha vår egen uppfattning om vad det betyder. Utan i trosbekännelserna (vi tänker oftast på den som kallas den apostoliska men det finns också den nicenska och ytterligare en) uttrycks vad den kristna tron är. Det kan vi inte diskutera och ha olika mening om som man ofta tror idag. Det är givet om vi skall fortsätta kallas kristna.

Vi skall idag också vara präglade av Kristus. Det blir vi genom att den helige

Ande verkar. Då är vi i någon mån lika honom. Vi tycker kanske ofta att vi inte är det så mycket. Men genom att leva trons liv blir vi helgade. Det betyder att vi efter hand blir mer lika Jesus. Det är en process som håller på hela livet. Och det är aldrig något som skall göra oss märkvärdiga och stora. Då är vi på fel väg. Utan vi blir i ödmjukhet alltmer präglade av Jesus. Det syns alltmer vem vi hör till. Det är vi kallade till i vårt kristna liv. Det betyder inte att vi blir helgon, men vi blir präglade av Jesus.

Vi är kristna för att profilera vår tro, inte bli assimilerade av andra tankar. I våra dagar hör man ofta att alla religioner egentligen är samma sak. Man menar att det egentligen är samme Gud man ber till. Och man kan ju säga att i alla religioner söker man Gud. Och någon liten aning om Gud kan man ibland hitta. Men det blir fel om man vill suddas ut skiljelinjerna mot annan sorts tro. Det som skedde i Antiokia var ju att man profilerade sin tro. Det var inte en allmän tro på en gud man förespråkade. Det var den Gud som uppenbarar sig i Jesus. Det var honom man ville visa människor på.

Och det är inte annorlunda idag. Vi får visst ha respekt för andras tro. Men vi får kallas kristna, därför att vi tror på Kristus. Inte för att vi tycker att medmänsklighet är bra, att det är kärnan i den krist-

na tron. Det leder till ett utsuddande av den kristna identiteten. Visst är tanken på medmänsklighet något som kommer från den kristna tron. Men att bejaka den är inte detsamma som att säga ja till kristen tro. Och det gäller också förhållandet till andra trosuppfattningar. Man talar ibland om judendomen och islam, att de står nära kristendomen. Visst finns Jesus i islam som en profet, men vem han är har Muhammed fastställt i koranen. Enligt islam är det Muhammed som gjort den rätta tolkningen av Guds vilja. Vi har fått befallning av Jesus att föra ut vår tro i hela världen. Att tro på honom är att ta det på allvar. Vi kan inte skylla på att det är en annan tid idag, att det är dialog och inte mission som gäller. Dialog är säkert bra också, men det får inte hindra att vi förkunnar honom för människor. Att vara trogen mot honom är att visa på honom som sanningen för alla människor, vilket han ju själv har sagt.

Att tro på Jesus, att vara kristen, handlar om efterföljelse. Att efterfölja Jesus handlar om att ta fasta på vad han har sagt. Och det kan inte vara våra tankar om vad han borde ha sagt. Utan det han har sagt, gäller nu. Det som står i Bibeln är inte lärjungars och efterföljares tolkning av vad han sa. Det är vad Jesus

verkligen sa. Det finns visst uttalanden av honom som är svåra att tolka. Men det gäller inte det mesta av vad han sa. Där är det absolut klart vad han menade. Vi får vara trogna mot det.

För de första lärjungarna var det på ett sätt enkelt vad de skulle göra. De fick följa Jesus rent konkret, vandra med honom, lyssna och ta till sig hans undervisning. Men varken för dem eller oss idag är det enkelt. Jesus säger ju: "Den som inte tar sitt kors och följer efter mig, är inte värd att tillhöra mig". Då tänker han inte på att bli dödad för sin tro. Det kan i många länder vara den yttersta konsekvensen av den kristna tron. Jesus menar att vi inte skall dra oss undan det obehag vår tro kan föra med sig. Vi får inte göra vår tro till något bekvämt som aldrig kostar på. Att efterfölja Jesus har alltid ett pris. Vi får vara mer beredda till det. Idag tror alltför många kristna att det bara är en privatsak att tro på Jesus.

Så vi får låta tron på Jesus få följder i vårt liv. Aposteln Paulus skriver i Romarbrevet "Jag skäms inte för evangeliet. Det är en Guds kraft som räddar den som tror" (1:16). Vi får hämta kraft ur evangeliet, från Jesus själv. Genom att leva nära honom får vi kraft inte bara till att imitera

honom utan till att leva ut tron på honom på det sätt som behövs idag. Vi får leva nära Jesus för att kunna leva som kristna bland moderna människor som till stor del är främmande för evangeliet och Jesus. Vi får vittna om vår tro också när det kostar på en del.

Och för att kunna efterfölja Jesus behöver vi varandra i den kristna församlingen. Martin Lönnebo har sagt att vi behöver vara glödande kol som håller lågan brinnande hos varandra. Vi får troget hålla oss till den kristna gemenskapen. Där får vi också kraft till att efterfölja Jesus och i vardagen i tro och handling visa att vi inte är kristna bara som en benämning utan att den är vår djupaste identitet.



Bo Bergstrand, Kyrkoherde emeritus

90 SVENSK
INSAMLINGS
KONTO KONTROLL

FASTEAKTIONEN 2020

STÅ PÅ MODETS SIDA

För alla människors rätt
att leva i frihet från våld.

Foto: Deborah Rousseau / Ikon



TILLSAMMANS KAN VI GÖRA SKILLNAD
SWISHA 900 1223
DIN GÅVA TILL

svenskakyrkan.se/act

act
Svenska kyrkan